ԳՈՒՐԳԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԱՆՈՍՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԿՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵՁՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՀԱՅԵՐԵՆ-ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ-ՀԱՅԵՐԵՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԳՈՒՐԳԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԱՆՈՍՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԿՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵԶՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ *ՀԱՅԵՐԵՆ-ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ-ՀԱՅԵՐԵՆ*

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2021

ՀՏԴ 81'374=19=512.161:91
ԳՄԴ 81.51-4+81.631.2-4+26.8
Հ 854

Նվիրվում է ԵՊՀ հիմնադրման
100-ամյակին:

Հրատարակության է երաշխավորել ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի գիտական խորհուրդը:

Մասնագիտական խմբագիրներ՝

Բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր՝ Ռ. Մելքոնյան
Աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ՝ Ս. Սուվարյան

Գրախոսներ՝

Պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր՝ Ա. Սաֆարյան
Աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ՝ Գ. Ալեքսանյան
Աշխ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր՝ Յու. Մուրադյան

Հովհաննիսյան Գ., Երանոսյան Հ.
Հ 854 Աշխարհագրական-երկրագրական եզրույթների և հասկացությունների հայերեն-թուրքերեն, թուրքերեն-հայերեն բառարան/ Գ. Հովհաննիսյան, Հ. Երանոսյան: - Եր., ԵՊՀ հրատ., 2021, 138 էջ:

Բառարանը օգտակար կարող է լինել արևելագետ- թյուրքագետների, միջազգայնագետների, զբոսաշրջության ոլորտի մասնագետների համար:

ՀՏԴ 81'374=19=512.161:91
ԳՄԴ 81.51-4+81.631.2-4+26.8

ISBN978-5-8084-2481-4

© ԵՊՀ հրատ., 2021
©Հովհաննիսյան Գ., Երանոսյան Հ., 2021

Առաջաբան

Աշխարհագրական հանրագիտարանային բառարանում երկրագրությունը բնորոշվում է որպես *աշխարհագրական գիտություն, որը զբաղվում է երկրների համալիր ուսումնասիրությամբ, համակարգում և ընդհանրացնում է դրանց բնության, բնակչության, տնտեսության, մշակույթի և սոցիալական ու քաղաքական կազմակերպման մասին տարաբնույթ տվյալները:*

Այսպիսով, երկրագրությունն իր էությամբ սինթեզող գիտություն է, որի նպատակն է՝ ձևավորել, կերտել առանձին երկրի, երկրների խմբերի կամ տարածաշրջանների աշխարհագրական կերպարը, իսկ *ուսումնասիրվող օբյեկտի գիտական պատկերը կերտելու համար կատարում է մեծածավալ ու տարաբնույթ փաստական նյութի վերլուծություն:*

Այս բառարանի ստեղծումը նպատակ ունի արևելագետ-թյուրքագետների, միջազգայնագետների ունեցած բառարանները համալրել նաև աշխարհագրական-երկրագրական հասկացությունների և եզրույթների մինչև օրս նմանը չունեցող բառարանով: Բառարանն ընդգրկում է ավելի քան 1500 եզրույթ և հասկացություն: Փորձել ենք բառարանում առավելագույնս ընդգրկել այն եզրույթներն ու հասկացությունները, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են թյուրքալեզու երկրների բնությանը, բնակչությանը, տնտեսությանը և հասարակության այս կամ այն ոլորտին: Դրա համար բառարանի բառաշարքը կազմելիս հիմք ենք ընդունել թյուրքալեզու երկրներին վերաբերող աշխարհագրական-երկրագրական գրականությունը: Մասնագիտական գրականությունից բացի՝ բառարանը կազմելիս հիմք ենք ընդունել նաև մի շարք այլ բառարաններ:

Բառարանի վերջում, որպես փոքրիկ հավելում, ներկայացրել ենք միջազգային նշանավոր կազմակերպություններից մի քանիսը միայն, որոնց անդամակցում են թյուրքալեզու երկրները:

Բառարանի առաջին մասում տրված են աշխարհագրական-երկրագրական եզրույթների և հասկացությունների հայերեն-թուրքերեն, երկրորդ մասում՝ թուրքերեն-հայերեն տարբերակները:

Հատուկ շնորհակալություն ենք հայտնում բառարանի մասնագիտական խմբագիրներ Ռ. Մելքոնյանին և Ս. Սուվարյանին, գրախոսներ Ս. Սաֆարյանին, Գ. Ալեքսանյանին և Յու. Մուրադյանին՝ արժեքավոր խորհուրդների և աշխատանքն արժևորելու համար:

Հեղինակները շնորհակալությամբ կընդունեն բառարանի բարելավման հետ կապված բոլոր դիտողություններն ու առաջարկությունները:

Ձեր նկատառումները կարող եք ուղարկել ghovhannisyan@ysu.am և eranosyanharutyun@rambler.ru էլեկտրոնային հասցեներով:

Հեղինակներ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԿՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵԶՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՀԱՅԵՐԵՆ-ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

Աա

աբորիգեն (ադրենածին)	yerli
ագավա	agave
ագատ	akik (ği)
ագարակ (ֆերմա)	çiftlik(ği)
ագարակատեր (ֆերմեր)	çiftlikçi
ագրարային	tarımsal
ագրարային հարաբերություններ	tarımsal ilişkiler
ագրարային քաղաքականություն	tarımsal politika
ագրեսիա	saldırı
ադամանդ	elmas
ադրբեջանցի	Azerbaycanlı
ազատ տնտեսական գոտի	serbest ekonomik bölge
ազգ	millet, ulus
ազգագրություն	etnografya
ազգային եկամուտ	ulusal kazanç(cı)
Ազգային ժողով	Millet Meclisi
ազգային կրոն	ulusal din, milli din
ազգային հարստություն	milli zenginlik(ği)
ազգային պալատ	milli saray
ազգային պարկ	milli park
ազգայինտնտեսություն	milli ekonomi, ulusal ekonomi
ազգային փոքրամասնություն	ulusalazınlık(ğı)
ազգայնականություն	milliyetçilik(ği)
ազգայնացում ulusallaştırma,	millileştirme
ազգերի ձուլում	asimilasyon
ազգություն	millet, milliyet
ազիմուտ	azimut(tu)
ազնիվ մետաղ	soy metal

ազնվացեղ եղջերու	cins/soy geyik(ği)
ալթայան լեզվաընտանիք	Altay dil ailesi
ալիք	dalga
ալմաստ	almas
ալյումին	alüminyum
ալոե	sarısabır
ալպինիզմ	dağcılık(ğı)
ալպինիստ (լեռնագնաց)	dağcı
ալպյան	yüksek dağlı
ածուխ	kömür
ակադեմիա	akademi
ակացիա	akasya
ակունք	kaynak(ğı), memba, pınar
ակցիա (բաժնետոմս), տե՛ս արժեթուղթ	
ակցիոներական ընկերություն	anonim şirket
ահաբեկչություն	terör
աղ	tuz
աղանդ (մուսուլմանական)	tarikat
աղանդավորություն	tarikatçılık(ğı)
աղբյուր, տե՛ս ակունք	
աղյուս	tuğla
աղոթք	dua
աղուտ	tuzlak(ğı), çorakyer
աղվես	tilki
աղտոտում	kirletme, kirlenme
աճուրդ	eksiltme
ամառ	yaz
ամառանոց	sayfiye

ամբարտակ	baraj, bent(di)
ամերիկացի	Amerikalı
ամիս	ay
ամուսնալուծություն	boşanma
ամուսնական տարիք	evlenme yaşı
ամուսնություն	evlilik(ği)
ամպ	bulut
ամպամածություն	bulutluluk(ğu)
ամպրոպ	gök gürültüsü
ամսագիր	dergi, mecmua
այգեգործություն	bahçıvanlık(ğı)
այգի	bahçe
այծ	keçi
արու այծ (նոխազ, քոշ)	teke
այծաբուծություն	keçicilik(ği)
այծքաղ	antilop
անակոնդա	boa yılanı, piton
անանաս (արքայախնձոր)	ananas
անապատ	çöl
անապատացում	çölleşme
անասնապահություն	hayvancılık(ğı)
անասուն	hayvan
անգլիացի	İngiliz
անգղ	anka
անեքսիա (բռնակցում)	dahil etme, ilhak
անկախություն	bağımsızlık(ğı)
անկլավ	yerleşim bölgesi
անձրև	yağmur
անձրևաջուր	yağmur suyu
անտառ	orman

անտառ կուսական	balta görmedik orman
անտառապահ	orman kolcusu
անտառաբուծություն	ormancılık(ğı)
անտառապատ	ormanlık(ğı)
անտառային արդյունաբերություն	orman endüstrisi
անտառային ռեսուրս (պաշար)	ormankaynağı
անտառային տնտեսություն	orman ekonomisi
Անտարկտիկա	Antarktika
անտիցիկլոն	antisiklon
աշխատանք	çalışma, iş
աշխատանքային շուկա	çalışma piyasası
աշխատանքային ռեսուրսներ	çalışma kaynakları
աշխատանքի աշխարհագրական բաժանում	coğrafi iş bölümü
աշխատանքիբաժանում	işbölümü, iş bölümü
աշխատանքիգործիք(ներ)	iş takımı
աշխատանքի միջազգային բաժանում	uluslararası iş bölümü
աշխատավարձ	maaş, aylık(ğı)
աշխատատար արտադրություն	zahmetli üretim
աշխատուժ	iş gücü
աշխատունակ բնակչություն	çalışabilir nüfus
աշխատունակություն	çalışma kabiliyeti
աշխարհագրական	coğrafi
աշխարհագրական ատլաս	coğrafi atlas
աշխարհագրական դիրք	coğrafi konum
աշխարհագրական երկայնություն	coğrafi uzunluk(ğu)
աշխարհագրական թաղանթ	coğrafi zar
աշխարհագրական լայնություն	coğrafi genişlik(ği)
աշխարհագրական կոորդինատներ	coğrafikoordinatlar, coğrafyakonsayıları

աշխարհագրական հայտնագործություններ	coğrafi keşifler
աշխարհագրական միջավայր	coğrafya ortamı
աշխարհագրական քարտեզ	coğrafi harita, coğrafya haritası
աշխարհագրություն	coğrafya
աշխարհամաս	kıta, kara
աշխարհաքաղաքականություն	jeopolitik
աշխարհի քարտեզ	dünya haritası
աշնանացան մշակաբույսեր	güzlük ekin(ler)
աշորա (տարեկան)	çavdar
աշուն	güz, sonbahar
աուլ	aul
ապար	cevher, filiz, maden
ապրանք	mal
ապրանքային տնտեսություն	mal ekonomisi
ապրանքափոխանակություն	ticari mübadeleler, emtia mübadelesi
առաջնորդ	önder
առավոտ	sabah
առևտուր	ticaret
առևտրական հաշվեկշիռ	ticaret dengesi
առևտրական նավատորմ	ticaret filosu
առյուծ	aslan
առողջապահություն (առողջություն)	sağlık(ğı).
առողջապահության նախարարություն	sağlık bakanlığı
առողջարան	sağlık ocağı, sağlık evi
առու	dere

առվակ	derecik(ği)
առվույտ	kaba yonca
ասբեստ	asbest
ասորի	Asuri, Asurlu, Sürani
ասոցիացիա	birlik(ği), dernek(ği)
ասուպ	meteor, akanyıldız
աստղ	yıldız
աստղադիտակ	teleskop, ırakgörür
Աստվածաշունչ	Kutsalkitap(bı), Kitabı mukaddes
աստվածապետություն (թեոկրատիա)	tanrı devleti
ավազ	kum
ավազաբլուր	kumul
ավազահող	kum toprağı
ավազամուկ	kum faresi
ավազային անապատ	kum çölü
ավազան	havuz, havza
ավազաքար	kumtaşı
ավազուտային ակացիա	kumsal akasya
ավան (գյուղաքաղաք)	kasaba
ավանակ (էշ)	eşek(ği)
ավանդույթ	gelenek(ği)
ավիաընկերություն	havayolu şirketi
ավստրալացի	Avustralyalı
ավտոբուս	otobüs
ավտոմայրուղի	anayol
ավտոմեքենա	oto, araba
ավտոմոբիլաշինություն	otomobil yapımı
ատոմային էլեկտրակայան	nükleer santral, atomal elektrik santralı

ատոմակայան	atom santralı
արաբ	Arap(bı)
արագընթաց ավտոճանապարհ	hızlı oto yolu
արագիլ	leylek(ği)
արահետ (կածան, շավիղ)	patika(նաև՝ patika yolu), çığır
արամեերեն	Arame dili
արգելոց (արգելանոց)	1)tüm bitki örtüsünün, faunanın, toprağın ve toprakaltının her zaman devlet koruması altında olduğu ve herhangi bir faaliyete girmenin yasak olduğu bir yer 2)kesilmesi yasak edilen orman, milli orman
արդյունաբերական ապրանքներ	sanayi malları, sanayi maddeleri
արդյունաբերական կենտրոն	sanayi merkezi
արդյունաբերական կետ	sanayi noktası
արդյունաբերական համալիր	sanayi kompleksi
արդյունաբերական հանգույց	sanayi düğümü
արդյունաբերական ձեռնարկություն	sanayi işletmesi
արդյունաբերական շրջան	sanayi bölgesi
արդյունաբերության ճյուղ	sanayi dalları, sanayi kolları
արդյունաբերություն	sanayi(i), endüstri

արդյունահանող արդյունաբերություն	üreten sanayi
արդյունահանում	istihraç
արեգակնային համակարգ	güneş sistemi, güneş dizgesi
արև	güneş.
արևի խավարում	güneş tutulması
արևադարձ	medar
արևադարձային գոտի	tropikal kuşak
արևածագ	güneşin doğması, güneşin doğuşu
արևակայություն	güneş durumu
արևածաղիկ	ayçiçeği(ni)
արևելք	doğu
արևմուտք	batı
արևմտյան քամի	batı yel
արժեզրկում (ինֆլյացիա)	inflasyon
արժեթուղթ	hisse senedi, pay senedi, aksiyon
արժեք	kıymet, değer, bedel
արժույթ	döviz
արծաթ	gümüş
արծիվ	kartal
Արկտիկա	Arktik(a)
արկտիկական անապատ	Arktik(a) çölü
արհեստ	zanaat
արհեստագործություն, տե՛ս արհեստ	
արհեստական մանրաթել	zanaat teli
արհեստավոր	zanaatçı, sanatçı, sanatkar

արհմիություն	sendika, meslek birliği
արմավ	hurma
արմավենի	palmiye
արմենոիդ	ırkı ahmer
արշավախումբ	sefer grubu
արշիպելագ	arşipel, adalar grubu
արոտավայր	otlak(ğı), mera
արջ	ayı
արջամուկ	köstebek(ği)
արվարձան	banliyö, şehir civarı
արվեստ	sanat
արտագաղթ	göç, göçme, muhaceret
արտադրական միավորում	üretim birleştirmesi
արտադրամաս (արհեստանոց, արվեստանոց)	atelye
արտադրանքի ինքնարժեք	üretim maliyeti
արտադրողական ուժեր	üretim güçleri
արտադրության եղանակ	üretim yöntemi
արտադրության միջոց	üretim araçları
արտադրություն	üretim
արտահանում	ihraç(cı), ihracat, dışsatım
արտասահման	yurt dışı
արտարժույթ, տե՛ս արժույթ	
արտաքին առևտուր	dış ticaret
արտաքին շուկա	dış piyasa
արտաքին պարտք	dış borç
արտաքին տնտեսական կապեր	dış ekonomikbağlar
արտաքին քաղաքականություն	dış politika, dış siyaset
արտեզյան ջրեր	artezyen suları

արտեզյան ջրհոր	artezyen kuyusu
արտերկիր, տե՛ս արտասահման	
արտոնագիր	palent, ihtira beratı
ափ	kıyı, sahil
աֆղան	Afganlı

Բբ

բադ	ördek(ği)
բազալտ	bazalt
բազե	şahin, doğan
բազմակնություն	çok karılılık(ğı)
բաժնետոմս (ակցիա)	hisse senedi
բալ	vişne
բալանս (հաշվեկշիռ)	denge, bilanço
բալենի	vişne ağacı
բալլ (Երկրաշարժը 7 բալլ է Ռիխտեռի սանդղակով:)	Richter ölçeğiyle 7 kuvvet'indeki deprem
բակլա	bakla
բամբակ	pamuk(ğu)
բամբակենի	pamuk ağacı, pamuk fidanı
բամբուկ (հնդկեղեգ)	hint kamışı
բանակ	ordu
բանան (աղամաթուզ) աղամաթզենի	muz. muz ağacı
բանկ	banka
բանջարանոց	bostan
բանջարեղեն	sebze
բանվոր	işçi, amele

բաոբաբ	baobap(bı)
բատատ (քաղցրկարտոֆիլ)	tatlı patates
բարբառ	lehçe
բարել	varil
բարեխառն	ılıman.
բարեխառն կլիմա	ılıman iklim
բարձրավանդակ	yaylalık(ğı)
բարձրություն	yükseklik(ği)
բաց տնտեսություն	açık ekonomi
բացարձակ բարձրություն	mutlak yükseklik(ği), salt yükseklik(ği),
բացարձակ խոնավություն	tam rutubet, tamamen yaş
բացարձակ միապետություն	mutlak monarşi, mutlak kırallık
բեզոարյան այծ	yaban keçisi
բենզին	benzin
բեռ	yük
բեռնաշրջանառություն	yük(eşya)taşımahacmi
բեռնատար մեքենա	kamyon
բեռնարգելք (էմբարգո)	ambargo
բերք	ürün, mahsul
բերքատվություն	verim
բևեռ	kutup(tpu)
բևեռախույզ	Kutup(Arktika) açımsama gezisine katılan, Kutup(Arktika) açımsama istasyonu personelinden olan

բևեռային աղվես	kutup tilkisi
բևեռային աստղ	kutupsal yıldız
բևեռային գայլ	kutup kurdu
բևեռային գիշեր	kutupsal gece
բևեռային ցերեկ	kutupsal gündüz
բևեռափայլ	kutup pırıltısı
բևեռային արջ	kutup ayısı
բիզոն	bizon
բլուր	tepe
բյուջե	bütçe
բյուրեղ	bilur, kristal(lı)
բյուրեղապակի, տե՛ս բյուրեղ	
բնական արբանյակ	doğal uydu
բնական զոնա	doğal alan, doğal bölge, doğal saha
բնական կաուչուկ	doğal kauçuk
բնական համալիր	doğal kompleks
բնական միջավայր	doğal çevre, doğal ortam, doğal muhit
բնական պայման	doğal durum
բնական ռեսուրս	doğal kaynak(ğı)
բնակավայր	yerleşim merkezi
բնակչության աճ	nüfusun artması
բնակչության բնական աճ	nüfusun doğal artması
բնակչության թիվ	nüfus sayısı
բնակչության խտություն	nüfus yoğunluğu
բնակչության կազմ	nüfus kadrosu
բնակչության միջին տարիք	nüfusun orta yaşı
բնակչության վերարտադրություն	nüfusun yeniden üretim
բնակչություն	nüfus

բնապահպանություն	çevre, çevre koruması
բնատեսք (լանդշաֆտ)	manzara, peyzaj
բնության պահպանություն, տե՛ս բնապահպանություն	
բնություն	tabiat(tı), doğa
բնօգտագործում	doğa yönetimi
բոխի	gürgen
բողկ	turp(pu)
բորենի	sırtlan, yeleli kurt
բորսա (սակարան)	borsa
բու	baykuş
բույս	bitki
բուսաբանություն	botanik(ği)
բուսաբանական այգի	botanik bahçesi
բուսաբուծություն	botanikçilik(ği)
բուսախեժ	bitki katranı
բուսական աշխարհ	bitkisel dünya, nebati dünya
բուսական յուղ	bitki yağı
բուսականություն	bitkiler
բուսահող (հումուս)	hümüs, bitki çürüğü
բուստ (կորալ)	mercan
բուրդ	yün
բուք	tipi
բոքսիտ	boksit
բրազիլացի	Brazilyalı
բրածո	fosil, taşıl
բրածո բույսեր	fosil biykiler
բրածո օրգանիզմներ	fosil organizmalar
բրիզ	deniz rüzgarı, deniz esintisi

բրինձ	pirinç
բրինձ պատիճավոր	pirinç çeltik(ği)
բրուտագործ	çömlekçi
բրուտագործություն	çömlekçilik(ği)

Գգ

գագաթ	zirve, doruk(ğu), tepe
գազ	gaz
գազամուղ	doğal gaz boru hattı
գազան	canavar
գազանաբուծություն	canavarcılık(ğı)
գազար	havuç(cu)
գազօջախ	gazojağı
գալակտիկա	gökada
գաղթական	göçmen
գաղութ (գաղթօջախ, գաղթավայր, համայնք)	cemaat, cemiyet, koloni, toplum
գայլ	kurt(du)
գայլաձուկ	turnabalığı(nı)
գաջ	kaymaktaşı(nı)
գարեջուր	bira
գարի	arpa
գարուն	bahar, ilkbahar
գեյզեր	gayzer
գետ	nehir(hri)
գետաբերան	haliç(ci)
գետաբերուկ	lığ, aluvyon
գետագալար	nehir dönemesi, nehir kıvrıntısı
գետահովիտ	nehir ovası

գետահուն	nehir yatağı
գետաձի	suaygırı(nı)
գետային համակարգ	nehir sistemi
գետային տրանսպորտ	nehir gemiciliği
գետային ցանց	nehir ağı
գետի ավազան	nehir havzası
գետնախնձոր	yerelması(nı)
գետնամորի	çilek(ği)
գետնանուշ	abdülleziz
գետնասկյուռ	zemin sincabı, toprak sincabı
գերմանացի	Alman
գիհի	ardıç(cı)
գին	fiyat(tı)
գինեգործություն	şarapçılık(ğı)
գինի	şarap(bı)
գիշեր	gece
գիշերահավասար	ekinoks
գիպս	alçı
գիտություն	bilim
գլոբուս	küreli mücesseme
գյուղ	köy
գյուղական բնակչություն	köy nüfusu
գյուղատնտեսություն	ziraat
գյուրզա	doğulu engerek
գնչու	çingene
գոգավորություն	çukur, girinti
գոլորշացում	buharlaştırma, buharlaşma
գոլորշի	buhar, buğu

գոմեշ	manda, camus
գոտիական ժամանակ	dilim saati
գորգ	halı
գորգագործություն	halıcılık(ğı)
գորիլա	goril
գործազուրկ	işsiz
գործազրկություն	işsizlik(ği)
գործակալություն	acenta
գործարան	fabrika
գործող հրաբուխ	faal yanardağ
գորշ արջ	gri ayı
գորշ հող	boz toprak(ğı)
գույք	mülk
գունավոր մետաղ	renkli metal
գունավոր մետաղաձուլություն	renkli metal dökümü
գունդ	küre
գրանիտ	granit
գրաստ	yük hayvanı
գրաստային տրանսպորտ	yük hayvanı ulaşımı
գրաֆիտ	grafit
գրունտային ջուր (գետնաջուր)	zemin suyu, toprak suyu

Դդ

դամբարան	mozole
դաշնություն (ֆեդերացիա)	Federasyon
դաշտ	tarla
դաշտավայր	ova
դաշտավարություն	tarla tarımı
դատավոր	yargıç(cı), hakim
դատարան	mahkeme

դար	yüzyıl, asır
դարաշրջան	çağ, devir(vri)
դարբին	demirci
դարբնություն	demircilik(ği)
դարչնագույն հող	kahverengi toprak(ğı)
դափնի	defne
դդմիկ	sakız kabağı
դդում	kabak(ğı)
դելտա, տե՛ս գետաբերան	
դելֆին	yunusbalığı(nı)
դեղաբույս	tıbbi nebatlar, tıbbi bitkiler
դեղձ	şeftali
դեղձենի	şeftali ağacı
դեղորայք	ilaç(cı), deva
դեսպան	elçi
դեսպանատուն	büyükelçilik(ği), elçilik(ği)
դեսպանություն, տե՛ս դեսպանատուն	
դինոզավր	dinozor
դիվանագետ	diplomat
դիվանագիտական հարաբերություններ	diplomatik ilişkiler
դիվանագիտություն	diplomasi
դյուն	kumul
դպրոց	okul
դրամ	para, dram(*Ermenistan para birimi*)
դրամագլուխ	sermaye, anapara, anamal

դրամատուն, տե՛ս բանկ	
դիվանագիտական անձեռնմխելիություն	dıplomatik dokunulmazlık(ğı)

Եե

եգիպտացորեն	mısır
Եգիպտոս	Mısır
ելակ	çilek(ği)
եկեղեցի	kilise
եղանակ	hava
եղեգ	saz, kamış
եղեգնաշաքար	kamış şekeri
եղևնի	köknar
եղյամ	kırağı
եղնիկ	alageyik(ği)
եղջերու	geyik(ği)
եղջերվաբուծություն	geyikçilik(ği)
ենթակառուցվածք	altyapı
ենթանտառ	altorman(*bir ormanın altında bulunan başka bir orman*)
եվրոպեոիդ	ırkı beyaz
երաշտ	kuraklık(ğı), kurak(ğı)
երեկո	akşam
երեքնուկ	yonca, tirfil
երկաթ	demir.
երկաթի ջարդոն	demir hurdası
երկաթածառ	demir ağacı
երկաթաքար	demir filizi
երկաթուղային կայարան	demiryolu istasyonu

երկաթուղային տրանսպորտ	demiryolu ulaşımı, raylı ulaşım
երկաթուղի	demiryolu
երկարաթել բամբակ	uzun iplikli pamuk
երկարակեցություն	çok yaşama, uzun ömürlülük(ğü)
երկինք	gök(kü,ğü)
Երկիր մոլորակ	Ülke gezegeni
երկիր (պետություն)	ülke, memleket,
երկնակամար	gökyüzü
երկնաքար	meteortaşı, göktaşı
երկրաբան	jeolog, yerbilimci
երկրաբանական դարաշրջան (էրա)	jeolojik devri
երկրաբանություն	jeoloji, yerbilim
երկրաբանական հետախուզումներ	jeolojik etüdler
երկրագործություն	çiftçilik(ği), tarım
երկրագունդ	yerküre, yeryuvarlağı, kürei arz
երկրակեղև	yerkabuğu
երկրամաս	kray, eyalet
երկրաշարժ	deprem, zelzele, yer sarsıntısı.
երկրաշարժի գոտի	deprem kuşağı
երկրաշարժագիր (սեյսմոգրաֆ)	depremyazar, sismograf
երկրաջերմային էլեկտրակայան	jeotermal elektrik santrali
Երկրի առանցք	arz mihveri
Երկրի միջուկ	ülke çekirdeği

Երկրի տարեկան պտույտ	dünyanın yıllık dönmesi
Երկրի օրական պտույտ	dünyanın günlükdönmesi

Զզ

զարգացած երկիր	gelişmiş ülke
զարգացող երկիր	gelişen ülke
զրադաշտական	zerdüşt
զրադաշտականություն	zerdüştlük(ğü)
զբաղվածություն	meşguliyet
զբոսաշրջիկ (տուրիստ)	turist
զբոսաշրջություն (տուրիզմ)	turizm
զեբր	zebra
զեյթուն (ձիթապտուղ)	zeytin
զենիթ	başucu
զինանշան	arma
զինված ուժեր	silalı kuvvetler
զմրուխտ	zümrüt(dü)
զոնա	bölge, alan, saha
զոնայականություն	alanlık(ğı)
զոնդ	sonda
զուբր	Avrupa bizonu
զուգահեռական	paralel, koşut

Էէ

էլեկտրալամպ	elektrik lambası
էլեկտրակայան	elektrik santrali
էլեկտրաշարժիչ	elektronik motor
էլեկտրաքարշ	elektrikli lokomotif

էկոլոգիա	ekoloji, çevre bilimi
էկոնոմիկա	ekonomi, iktisat(dı)
էմիգրացիա	ülke dışına sığınma, ülke dışına göçetme
էմիր	emir
էմիրություն	emirlik(ği)
էներգետիկա	enerji endüstrisi
էներգետիկական հաշվեկշիռ	enerji dengesi
էներգիա	enerji
էպիկենտրոն	depremin merkezi, deprem odağı
էվկալիպտ	okaliptüs
էրգ	erg
էրոզիա (ողողամաշում)	yıpranma
էքսկավատոր	ekskavatör
էքսկլավ	eksklav
էքսկուրսիա	gezi, seyahat
էքստենսիվ տնտեսություն	ekstansif ekonomi, ekstansif tarım
էֆեմեր (կարճակյաց)	kısa ömürlü, ölümlü

Ը

ընդերք	toprakaltı
ընկերություն	şirket
ընկուզենի	ceviz ağacı
ընկույզ	ceviz
ընձառյուծ	pars
ընձուղտ	zürafa
ընտանեկան կազմ	aile yapısı

ընտանի կենդանի	evcil, ev hayvanı
ընտանիք	aile
ընտրություն	seçim

Թթ

թագավոր	kıral, kral
թագուհի	kraliçe
թագավորություն	krallık(ğı)
թաղամաս	mahalle
թայֆուն	tayfun
թանգարան	müze
թանկարժեք քար	mücevherat
թառափ	mersibalığı(nı)
թատրոն	tiyatro
թափոն	artık(ğı), artıklar
թեթև արդյունաբերություն	hafif sanayi, hafif endüstri
թեյ	çay
թերակղզի	yarımada
թերթ	gazete
թերթաքար	şist
թզենի	incir ağacı
թթենի	dut ağacı
թխկի	akçaağaç(cı)
թուզ	incir
թութ	dut
թութակ	papağan
թուղթ	kağıt(dı)
թունավոր	zehirli
թունել	tünel

թուջ	dökme demir
թուրինջ	turunç(cu), altıntop(pu), greypfrut
թուրք	Türk
թուրքմեն	Türkmen
թուփ	çalı
թռչնաբուծություն	kuşçuluk(ğu)
թռչնաշուկա	kuş pazarı
թռչուն	kuş
թփուտ	çalılık(ğı)

Ժ ժ

ժամ	saat
ժամային գոտի	saat dilimi
ժամանակագրություն	kronoloji
ժայթքում	püskürtü
ժայռ	kaya
ժենշեն	jinseng(*çin şifalı bitkisi*)
ժողովուրդ	halk
ժողովրդագրություն	demografi
ժողովրդավարություն	demokrasi

Ի ի

իզոբար	izobar
իզոթերմ	izoterm
իժ	engerek(ği)
ինստիտուտ	enstitü
ինտենսիվ տնտեսություն	şiddetli ekonomi
ինքնաթիռ	uçak(ğı)

ինքնաթիռաշինություն	uçak yapımı
ինքնավար	özerk(ği)
ինքնավարություն	özerklik(ği), otonomilik(ği), muhtariyet
ինքնարժեք	maliyet
իշխանություն	hüküm(kmü)
իջվածք	çöküntü, girinti
իսլամ	islam
իսպանացի	İspanyol
իտալացի	İtalyan

Լ

լայնատերև անտառ	geniş yapraklı orman
լանդշաֆտ (բնատեսք)	manzara, peyzaj
լանջ	yamaç(cı)
լաստ	sal
լաստանավ	feribot
լավա	lav
լեզվաընտանիք	dil aielesi
լեզվախումբ	dil grubu
լեռ	dağ
լեռնագագաթ	dağ başı
լեռնագոյացում	dağ oluşumu
լեռնազանգված	dağ kitlesi
լեռնային կլիմա	dağ iklimi
լեռնալանջ	dağ yamacı
լեռնանցք	derbent(di), dağ geçidi
լեռնաշխարհ	dağ dünyası
լեռնաշղթա	dağ sıraları, dağ sıtı

լիալուսին	dolunay, bedir
լիբանանյան մայրի	sedir
լիճ	göl
լճակ	gölcük(ğü), gölek(ği)
լոբի	fasulye
լոլիկ	domates
լողափ	plaj
լոր	bıldırcın
լորենի	ıhlamur
լուսան	vaşak(ğı)
լուսին	ay
լոքո	yayınbalığı(nı)
լվացքի մեքենա	çamaşır makinası
լցանավ	tanker

Խխ

խալիֆայություն	halifelik(ği)
խաղող	üzüm.
խաղողի որթ	üzüm çabuğu
խաղողագործություն	üzümcülük(ğü)
խանութ	mağaza, dükkan
խառն անտառ	karışık orman
խառնածին	metis, melez
խառնարան	krater, yanardağ ağzı
խեժ	zift, katran
խեժափիճի	karaçam
խեցգետին	yengeç(ci)
Խեցգետնի արևադարձ	Yengeç dönencesi
խիճ	moloz
խլուրդ	kösebek(ği)

խնձոր	elma
խնձորենի	elma ağacı
խոզ	domuz
խոզաբուծություն	domuzculuk(ğu)
խողովակ	boru
խողովակաշար	boru hattı
խոնավաչափ	rutubetölçer, hidrometre
խոնավություն	nem, rutubet
խոտ	ot
խորհրդարան	mejlis
խորշակ	1)sam(mmi) 2)sıcak kuru rüzgar
խուտոր (ռուս.)	küçük çiftlik, küçük kasaba
խտանյութ	konsantre

Ծ

ծաղիկ	çiçek(ği)
ծաղկաբուծություն	çiçekçilik(ği)
ծանծաղուտ	sığlık(ğı)
ծանր արդյունաբերություն	ağır sanayi
ծառ	ağaç(cı)
ծառայող	memur
ծիածան	gökkuşağı(nı), ebekuşağı(nı)
ծիրան	kayısı
ծիրանենի	kayısı ağacı
ծխախոտաբույս	tütün
ծխամշուշ	duman sisi

ծծումբ	kükürt(dü)
ծնելիություն	doğum oranı
ծնելիության աճ	doğumların artması
ծնող	anababa
ծով	deniz
ծովագնաց	denizci
ծովագնացություն	denizcilik(ği)
ծովազեփյուռ, տե՛ս բրիզ	
ծովածոց	körfez
ծովային կլիմա	denız iklimi
ծովային հոսանք	deniz akıntısı
ծովային տրանսպորտ	deniz ulaştırması
ծովացուլ	mors
ծովափ	deniz kıyıları, deniz kıyısı
ծովի մակարդակ	deniz düzeyi
ծովի մակերևույթ	deniz yüzeyi
ծոց, տե՛ս ծովածոց	

Կկ

կադաստր	kadastro
կաթ	süt
կաթնասուն	memeliler
կալիումական աղ	potasyum tuzu
կակաո	1)kakao 2)kakao ağacı
կակաչ	haşhaş
կակտուս	kaktüs
կահույք	mobilya
կահույքի արդյունաբերություն	mobilya endüstrisi

կաղին	palamut
կաղնի	meşe
կամուրջ	köprü
կայարան	istasyon
կայծակ	yıldırım, şişmek(ği)
կայսր	imparator
կայսրություն	imparatorluk(ğu)
կանադացի	Kanadalı
կանեփ	kenevir
կանցլեր	şansölye
կաշեգործություն	dericilik(ği)
կաշի	deri, kösele, meşin
կաշվեղեն	deriler
կապ	bağlantı
կապար	kurşun
կապիկ	maymun
կապիտալ	anamal, sermaye
կապիտալի արտահանում	anamal ihracı
կառավարություն	hükümet
կաստա	kast
կավ	balçık(ğı)
կավահող	balçık toprağı
կավային անապատ	balçık çölü
կավիճ	tebeşir
կատու	kedi
կարագ	tereyağ, tereyağı
կարապ	kuğu
կարատ	kırat
կարիճ	akrep(bi)
կարկուտ	dolu

Կարմիր գիրք	Kırmızı kitap(bı)
կարտոֆիլ	patates
կացարան	mesken
կաուչուկ	kauçuk(ğu)
կաքավ	keklik(ği)
կենգուրու	kanguru
կենդանական աշխարհ	hayvan evreni
կենդանի	hayvan
կենսաածին	biyojenik(ği)
կենսոլորտ	biyosfer
կեչի	huş ağacı
կեռաս	kiraz
կեռասենի	kiraz ağacı
կեսգիշեր	geceyarısı, yarıgece
կեսօր	gündüz
կետ (կենդանի)	balina
կիլովատ	kilovat
կիլովատ ժամ	kilovat saat
կինոթատրոն	sinema
կիսաանապատ	yarı çöl
կիսագունդ	yarım küre
կիվի	kivi
կիտրոն	limon
կիտրոնենի	limon ağacı
կիրճ	geçit(di)
կլիմա	iklim
կլիմայական գոտի	iklim kuşakları
կկու	guguk(ğu)
կղզի	ada
կյանքի միջին տևողություն	ömürün orta süresi

կոբալտ	kobalt
կոբրա	kobra
կոլիբրի	kolibri
կոկորդիլոս	timsa
կողմնացույց	pusula
կողմնորոշում	yönlendirme
կոմբայն	kombayn
կոմբինատ	kombina
կոնգրես	1) (համագումար, վեհաժողով) kongre 2)Kongre
կոնյակ	konyak(ğı)
կոնյակագործություն	konyakçılık(ğı)
կոնսոլիդացիա (ազգային համախմբում)	milli konsolidasyon, birleştirip sağlamlaştırma, birleştirip pekiştirme
կոնցեռն	konzern
կոնֆեդերացիա (համադաշնություն)	konfederasyon
կոշիկ	ayakkabı, kundura
կոշկագործություն	kunduracılık(ğı)
կոոպերացիա	kooperasyon
կորեացի	Koreli
կորեկ	darı, akdarı
կորպորացիա	1) birlik(ği) 2) şirket 3) korporasyon
կոքս	kok kömürü, kaliteli kömür
կռունկ	turna

կրաքար	kalker
կրթություն	tahsil
կրիա	kaplumbağa
կրծող	kemirgen
կրոն	din, mezhep(bi)
կրոնական փոքրամասնություն	dini azınlık(ğı)
կուղբ	kunduz
կուսակցություն	parti

Հh

հագուստ	giyim, giysi, elbise
հագուստեղեն	giyimler, giysiler
հալվե, տե՛ս ալոե	
հալֆա (արաբ.)	halfa
հախճապակի	çini
հախճասալիկ, տե՛ս հախճապակի	
հակամարտություն (լարվածություն)	gerginlik(ği), zıddiyet
հակինթ	mücevher
հաղարջ	frenküzümü(nü)
հաղարջենի	frenküzümü ağacı
հաղորդակցության ուղիներ	iletişim yolları
հաճարենի	akgürgen, kayın
համագործակցություն	işbirliği
համադա	taşlı çöl
համալսարան	üniversite
համախառն ազգային արդյունք	gayrisafi ulusal ürün
համախառն արտադրանք	gayrisafi üretim
համախառն ներքին արդյունք (ՀՆԱ)	gayrisafi iç ürün

համակարգիչ	bilgisayar,kompüter
համաձայնագիր	antlaşma
համամոլորակային հիմնախնդիրներ	gezegenler problemleri
համայնք	1) topluluk(ğu) 2) cemaat, ümmet
համաշխարհային շուկա	dünya çarşısı
համաշխարհային տնտեսություն	dünya ekonomisi
համաշխարհային օվկիանոս	dünya okyanusu
համաստեղություն	takımyıldız
համատիրություն	kat mülkiyeti
համեմ (գինձ)	kışnış
համեմունքային բույսեր	baharat bitkiler
համեմունքներ	baharat
հայ	Ermeni
հայտնագործություն	bulgu, buluş, icat(dı)
հայրենագիտություն	vatan bilimi
հայրենադարձություն	avdetçilik(ği)
հանգած հրաբուխ	sönmüş yanardağ
հանրապետություն	cumhuriyet
հանրավճիռ (ռեֆերենդում)	referendum
հանրաքվե	halkoyu(nu)
հանքահոր	maden ocağı
հանքային պարարտանյութ	maden gübresi
հանքային ջուր	maden suyu
հանքանյութ	maden
հանքավայր	maden yatağı
հաշվեկշիռ	balans, bilanço
հասարակած	ekvator
հասարակարգ	toplumsal düzen

հաստոց	tezgah
հաստոցաշինություն	tezgah sanayii
հավերժական ձյուն	sonsuz kar
հատակագիծ	plan
հարաբերական բարձրություն	bağıntılı yükseklik(ği)
հարաբերական խոնավություն	bağıntılı nem
հարավ	güney
հարթավայր	düz yer
հարկ	vergi
հաց	ekmek(ği)
հացահատիկ	tahıl, hububat
հացամթերք	tahıl
հացենի	dişbudak(ğı), dişbudak ağacı
հեծանիվ	bisiklet
հեկտար	hektar
հեղեղ	sel
հեղեղատ	sel yarığı
հեպարդ	çita
հեռախոս	telefon
հեռուստատեսություն	TV(kanalları)
հեռուստացույց	televizyon
հեվեա	hevea
հիմնադրամ	1) տե՛ս դրամագլուխ 2)fon 3) vakıf
հինա	kına ağacı
հյուպատոս	konsolos
հյուպատոսություն	konsoloshane, konsolosluk(ğu)
հյուսիս	kuzey

հյուսիսային եղջերու	ren geyiği
հնագիտություն	arkeoloji
հնդիկ	Hintli
հնդկահավ	hindi
հնդկացի	Hintli
հնդկացորեն	karabuğday
հոգևորական	papaz, din adamı
հող	toprak(ğı), arazi
հողաբարելավում	islah
հողագործություն	çiftçilik(ği)
հողահանդակ, տե՛ս հող	
հողային կադաստր	toprak kadastrosu
հողային ֆոնդ	toprak fonu
հողաշերտ	toprak tabakası
հողմահարություն	korozyon, rüzgar açıması
հողմային էլեկտրակայան	rüzgarlı elektrik santralı
հոն	kızılcık(ğı)
հոնի, տե՛ս հոն	
հովազ	panter
հովիտ	vadi
հորատանցք	sondaj kuyusu
հորդացում	taşma
հորիզոն	ufuk(fku)
հորիզոնական	yatar, ufki
հորիզոնի կողմեր	ufuk tarafları
հրաբխային ապար	yanardağ madeni
հրաբուխ	yanardağ
հրապարակ	meydan
հրեա	Yahudi

հրթիռ	roket
հրվանդան	burun(rnu)
հուդայականություն	Yahudilik(ği)
հումուս	hümüs
հումք	hammadde
հույն	Yunanlı, Rum
հուն	(գետի)yatak(ğı)
հուշարձան	anıt(dı)

Ձձ

ձեռնարկություն	işletme
ձի	at
ձիաբուծություն	atçılık(ğı)
ձիթապտուղ	zeytin
ձիթենի	zeytin ağacı
ձկնկիթ	balık yumurtası, havyar
ձկնկուլ	balıkçıl
ձկնորս	balıkçı
ձկնորսություն	balıkçılık(ğı)
ձմեռ	kış
ձմերուկ	karpuz
ձյան գիծ	kar hattı
ձյուն	kar
ձնաձածկույթ	karlı
ձնհալ	don çözülmesi
ձոր	dağ boğazı, kanyon
ձորակ	dere
ձուկ	balık(ğı)

Ղղ

ղպտի	Kıpti
Ղուրան	Kuran

Ճճ

ճազար	adatavşanı
ճազարաբուծություն	adatavşanıcılık(ğı)
ճազարամուկ	aktavşan
ճակնդեղ	pancar
ճահիճ	bataklık(ğı)
ճահճակուղբ	Güney Amerika kunduzu
ճանապարհ	yol
ճանապարհորդ	yolcu
ճանապարհորդություն	yolculuk(ğu)
ճապոնացի	Japon
ճառագայթում	radyasyon
ճգնաժամ	kriz
ճենակավ (կաոլին)	kaolin, ankil
ճենապակի, տե՛ս հախճապակի	
ճնճղուկ	serçe
ճնշաչափ (բարոմետր)	barometre
ճնշում (տարբեր նշ.)	tazyik(ği)
ճոպանուղի	kanat yolu, teleferik(ği)

Մմ

մազաղաթ	parşömen
մազմա, տե՛ս լավա	
մազնոլիա	manolya

մաիս, տե՛ս եգիպտացորեն	
մալաքիտ	malakit
մակերևութային ջրեր	yüzey suları
մակերևույթ	yüzey
մակընթացային էլեկտրական	kabarma elektrik santrali
մակընթացություն	kabarma
մահացություն	ölümlülük(ğü)
մահմեդական	Müslim, Müslüman
մահմեդականություն	Müslümanlık(ğı)
մամոնտ	mamut
մամուլ	basın
մայրահավ	kayıntavuğu
մայրամուտ	güneşinbatması,güneşin batışı
մայրաքաղաք	başkent
մայրի, տե՛ս լիբանանյան մայրի	
մայրի, տե՛ս անտառ	
մայրուղի	anayol
մայրցամաք	anakara
մայրցամաքային ծանծաղուտ (շելֆ)	anakara sığlığı
մանգան	manganez, mangan
մանգո	mango
մանգուստ	firavunfaresi
մանդարին	mandalina
մանուֆակտուրա	manifatura, imalathane
մառախուղ	sis, duman
մասնագիտացում	ihtisas, meslek(ği)
մասնագիտություն, տե՛ս	

մասնագիտացում	
մասնավոր սեփականություն	özel mülkiyet
մասշտաբ	ölçüt
մարգագետին	çayır
մարգարիտ	inci
մարգարտաորսություն	inci avcılığı
մարդածին (անթրոպոգեն)	adam doğan
մարդահամար	nüfus sayımı
մարդատար մեքենա	oto, araba
մարզ	bölge
մարմար	mermer
մարջան	mercan
մաքս	gümrük vergisi
մաքսատուն	gümrük(ğü)
մեգապոլիս	megapolis, megakenti, mega şehri
մեծահասակ	yaşlı, ihtiyar
մեղու	arı
մեղվաբուծություն	arıcılık(ğı)
մենաշնորհ (մոնոպոլիա)	tekel, monopol
մենեջեր	menecer
մեջլիս	meclis
մետաղ	metal(li)
մետաղագործություն	metalürjik(ği)
մետաղաձուլություն	metalürji
մետաքս	ipek(ği)
մետաքսագործություն	ipekçilik(ği)
մետաքսաթել	ipek teli
մետիս	melez, metis
մետրո	metro

մերձարևադարձային	astropikal
մերձքաղաքային տնտեսություն	kent dolayında bulunan ekonomi
մեքենա	makina, makine
մզկիթ	cami
մթնոլորտ	atmosfer
մթնոլորտային ճակատ	atmosferik ön
մթնոլորտային ճնշում	atmosfer basıncı
մթնոլորտային տեղումներ	yağış
միապետություն	monarşi
Միավորված ազգերի կազմակերպություն	Birleşmiş Milletler Teşkilatı
միգրացիա	göç(cü)
միկադո	imparator
մինարե, մինարեթ	minare
միներալ	mineral
Միջագետք	Mezopotamya
միջազգային առևտուր	uluslararası ticaret
միջազգային հարաբերություններ	uluslararası ilişkiler
միջազգային նեղուցներ	uluslararası boğazlar
միջազգային պայմանագիր	uluslararası sözleşme
միջազգային ջրանցքներ	uluslararası kanallar
միջազգային տնտեսական կապեր	uluslararası ekonomik ilişkiler
միջատ	böcek(ği), haşere
միջերկրածովյան կլիմա	Akdeniz iklimi
միջօրեական	meridyen
միս	et
միրաժ	serap(bı), yalgın
միրգ	meyva, meyve

մղոն	mil
մշակույթ	kültür, hars
մոլիբդեն	molibden
մոլլա	molla
մոլորակ	gezegen
մոխիր	kül
մողես	ketenkele
մոնիթորինգ (մշտադիտարկում)	cari kontrolu
մոնղոլ	Moğol
մոնղոլոիդ	ırkı asfer, sarı ırk
մոշ	bögürtlen
մոշենի	bögürtlen ağacı
մոտոցիկլետ	motosiklet
մորթեղենի արդյունաբերություն	kürk sanayii
մորթի	kürk
մորի, տե՛ս ելակ	
մսեղենի արդյունաբերություն	et sanayii
մտավորականություն	aydınlar, aydın kesim, entelijansiya
մրջյուն	karınca
մրջնակեր	karıncayiyen
մուլատ, տե՛ս մետիս	
մուսսոն	muson
մուսսոնային կլիմա	muson iklimi
մուֆլոն	yabani koyun, muflon

Յյ

յագուար	jaguar
յակ	yak, Tibet sığırı

Նն

նադիր	başucunun aksi tarafı
նախագահ	başkan
նախարար	bakan
նահանգ	il,eyalet
նահանջ տարի	artıkyıl
նահապետ	cet(ddi)
նահապետական (պատ-րիարխատ)	ataerkil
նավ	gemi
նավահանգիստ	iskele
նավաշինություն	gemi yapımı
նավավարձ	navlun
նավատորմ	filo
նավարկություն	gemi seferleri
նավթ	petrol(lü)
նավթադոլար	petrol doları
նավթամթերք	petrol ürünleri
նավթամուղ	petrol borusu, petrol boru, petrol hattı
նավթավերամշակում	petrol arıtma, petrol işleme
նավթաքիմիա	petrokimya
նարինջ	portakal
նարնջենի	portakal ağacı
նեգրոիդ	ırkı esved
նեղուց	boğaz
ներգաղթ	göçme
ներդրում	yatırım
ներկ	boya

ներմուծում	ithal(li), ithalat
ներքին ջրեր	iç sular
նիկել	nikel
նյութափոխանակություն	metabolizma
նշենի	badem ağacı
նոճի	servi, selvi
նոսր անտառ	seyrek orman
նռնաքար	nar taşı
նռնենի	nar ağacı
նստվածք	tortu, çökelti
նստվածքային ապարներ	tortu madenleri
նուշ	badem
նուռ	nar

Շ

շաբաթ (յոթ օրը)	hafta
շագանակ	kestane
շագանակագույն հողեր	kestane(rengi) topraklar
շագանակենի	kestane ağacı
շաղգամ	şalgam
շարիաթ	şeriat
շաքար	şeker
շաքարեղեգ	şeker kamışı
շաքարի արդյունաբերություն	şeker sanayii
շաքարի ճակնդեղ	şeker pancarı
շելֆ	kıta sahanlığı
շերամապահություն	ipekböceğicilik(ği)
շիա	şii
շիիզմ	şiilik(ği)

շիմպանզե	şempanze
շինանյութ	inşaat malzemesi
շինանյութերի արդյունաբերություն	inşaat malzemeleri sanayii
շինարարություն	inşaat
շյուղախոտ	çayır otu
շնաբուծություն	köpekçilik(ği)
շնագայլ	çakal
շնաձուկ	köpekbalığı
շրջակա միջավայր	çevre
շրջան	bölge
շրջանառություն	devre, dolaşım
շրջանացում	bölgelere ayırma
շրջապտույտ	döngü
շուկա	pazar, çarşı
շուն	köpek(ği), it
շուրջերկրյա ճանապարհորդություն	devri alem gezisi

Ռռ

ռզնի	kirpi
ոլոռ	bezelye
ռողողատ	lığ, aluvyon
ոչ արտադրական ոլորտ	üretimsiz alanı
ոչխար	koyun
ոչխարաբուծություն	koyunculuk(ğu), koyun yetiştirmesi
ոռոգում	sulama
ոսկի	altın
ոսպ	mercimek(ği)

ոստիկան	jandarma
ոստիկանություն	polis
ոստրե	istiridye
որդան կարմիր	karmen, solucan kırmızı
որձաքար (քվարց)	kuvars
որմզդեղն (իշայծյամ)	Avrupa muşu
որոտ	gök gürültüsü
որս	av
որսորդություն	avcılık(ğı)

Չչ

չադրա	peçe
չեզոք գոտի	tarafsız bölge
չեզոքություն	tarafsızlık(ğı)
չեչաքար (պեմզա)	süngertaşı
չինացի	Çinli
չիր	çir, kurutulmuş meyve
չղջիկ	yarasa
չոր անձրև	kurak yağmur
չորային կլիմա	kurak iklim
չորային, տե՛ս երաշտ	
չորացում	kurutma
չվերթ	uçak seferi
չու	uçuş

Պպ

պահածո	konserve
պահածոների արդյունաբերություն	konserveler sanayii

պահանջարկ	talep(bi)
պահանջմունք, տե՛ս պահանջարկ	
պայմանագիր	antlaşma
պայմանագիր միջազգային	uluslararası sözleşme
պայմանական նշան	kararlaştırılmış işaret
պանիր	peynir
պանրագործություն	peynircilik(ği)
պապայա (հնդկասեխ)	kavun ağaçları
պասսատ	alize
պատանի	delikanlı
պատգամավոր	milletvekili
պատերազմ	harp(bi), savaş
պատվիրակ	delege
պարարտանյութ	gübre
պարզկա	bulutsuz
պարսիկ	Acem, Pers
պարսկերեն	Farsça
պեռլիտ (մարգարտաքար)	perlit
պետական լեզու	Devlet dili
պետական կառավարում	Devlet yönetimi
պետականկառուցվածք	Devlet bünyesi, Devlet yapısı
պետական կարգ	Devlet dizgesi, Devlet sistemi
պետական կրոն	Devlet dini
պետական պարտք	Devlet borcu
պետական սահման	Devlet sınırı
պետական վարկ	Devlet kredisi
պետական տարածք	Devlet sahası, Devlet alanı

պետական քարտուղար	Devlet sekreteri
պետություն	devlet
պինգվին	pinguen
պիստակ	fıstık(ğı)
պիստակենի	fıstık ağacı
պլանտացիա (տնկատափ)	plantasyon
պլանտացիոն տնտեսություն	plantasyon ekonomisi
պլատին	platin
պլատֆորմ	platform
պղինձ	bakır
պղպեղ (տաքդեղ)	biber
պնդուկ (տխիլ)	fındık(ğı)
պնդուկենի (տխլենի)	fındık ağacı
պոլիգրաֆիական արդյունաբերություն	basım endüstrisi
պողպատ	çelik(ği)
պոմիդոր (լոլիկ)	domates
պտղաբուծություն	meyve tarımı, meyvacılık(ğı)
պտտահողմ	kasırga
պրոմիլե (Աղիությունը 39 պրոմիլե է:)	Tuzluluk binde 39 dir.
պրովինցիա	1) eyalet 2) taşra
պրոտեկտորատ	himaye altındaki devlet, protektora
պումա	puma
պուրակ	park

Ջջ

ջայլամ	devekuşu
ջեռուցում	ısıtma, ısıtım
ջերմաէլեկտրակայան	termik santral
ջերմային հաշվեկշիռ	ısı dengesi, termik dengesi
ջերմաչափ	termometre
ջերմաքարշ	lokomotif
ջերմուկ (տաքջուր)	1) çağlayak(ğı), kaynarca, heyzer 2) sıcak pınar
ջորի	katır
ջրագրական ցանց	hidrografik şebeke
ջրաէլեկտրակայան	su elektrik santrali
ջրաթափանց (ջրանցիկ) ապար	suya giren maden
ջրահավաք ավազան	su toplayan havuzu
ջրամբար	rezervuar
ջրամերժ (անջրանցիկ) ապար	suya girmeyen maden
ջրային բույսեր	su bitkileri
ջրային կենդանիներ	su hayvanları
ջրային հաշվեկշիռ	su dengesi
ջրային ռեսուրսներ (ջրային պաշարներ)	su kaynakları, su rezervleri
ջրային տնտեսություն	su ekonomisi
ջրային տրանսպորտ	su ulaşımı
ջրանցք	kanal
ջրավազան	havuz
ջրարբիացում	suya kavuşturma
ջրբաժան	su bölümü
ջրիմուռ	suyosunu, alg(gi)

ջրհեղեղ, տե՛ս հեղեղ	
ջրհոր	kuyu
ջրոլորտ	hidrosfer, suküre
ջրվեժ	şelale
ջութ	jüt
ջուր	su(yu)

Ռռ

ռադիո	radyo
ռասա	ırk
ռասիզմ	ırkçılık(ğı)
ռեզերվացիա	1) yedeklik(ği) 2) rezervasyon
ռելիեֆ	yüzey şekilleri
ռեկրեացիա	1) dinlenme, istirahat(ti) 2) turizm
ռեհան	fesleğen, rehan
ռենտա	rant
ռեսուրսաապահովվածություն	kaynak tehlikesizliği
ռեսուրս (պաշար)	kaynak(ğı)
ռետին	lastik(ği)
ռեֆորմ	reform, ıslahat
ռեֆրիժերատոր	1) buharlaştırıcı 2) frigorifik gemi, frigorifik vagon
ռնգեղջյուր	gergedan
ռոբոտ	robot
ռոբոտաշինություն	robot yapımı
ռուս	Rus

Ս ս

սագ	kaz
սաթ	kehlibar, kehribar
սալոր	erik(ği)
սալորենի	erik ağacı
սակարան (բորսա)	borsa
սահանք	demirkapı
սահման	sınır
սահմանադրական միապետություն	anayasal monarşi
սահմանադրություն	anayasa
սահմանակից երկիր	sınırdaş ülke
սամբո (խառնաձին), տե՛ս մետիս	sam yeli
սամույր	samur
սանջակ (թուրք.)	sancak(ğı)
սառնարան	buz dolabı
սառույց	buz
սառցադաշտ	buz tarlası
սառցալեռ (այսբերգ)	buz kütlesi
սառցահատ	buzkıran
սառցապատում	buz tutma, buzlanma
սավանա	savan, savana
սարահարթ	yayla, plato
սարավանդ	yüksek yayla
սարքաշինություն	alet yapımı, alet sanayii
սելավ, տե՛ս հեղեղ	
սեխ	kavun
սեխաձառ, տե՛ս պապայա	
սենատ	senato
սեպագիր արձանագրություն	çivi yazılı tutanak(ğı)

սեռատարիքային կազմ	cinsiyet
սերկևիլ	ayva
սերկևիլենի	ayva ağacı
սերմ	tohum
սերունդ	nesil(sli), kuşak(ğı)
սերվիս (ծառայություն)	servis
սեփականաշնորհում	özelleştirme
սեփականատեր	sahip(bi)
սեփականություն	mülkiyet
սեքվոյա	sekoya
սիգ	beyaz balık(ğı)
սինանոգ	sinagog, havra
սինդիկատ	sendika(*tekilci kuruluş*)
սինթետիկ մանրաթել (քիմիական մանրաթել)	sintetik teli
սիսեռ	nohut(du)
սիրոկկո	siroko
սխտոր	sarımsak
սկյուռ	sincap(bı)
սմբուկ (բադրջան)	patlıcan
սմոգ	duman sisi
սնդիկ	civa
սննդամթերք	gıda maddesi, gıda ürünü
սննդի արդյունաբերություն	gıda sanayii
սոխ	soğan
սողանք	heyelan,toprak kayması, kayma
սոճի	çam
սոյա	soya

սոսի	çinar
սոցիալական ապահովում	sosyal temin, sosyal garanti
սպասարկման ոլորտ	servis alanı
սպասարկում	servis personeli
սպիտակ արջ	kutup ayısı
սպորտ	spor
ստադիոն	stadyum
ստատուս	statü, hukuki durum
ստորերկրյա ջրեր	yeraltı suları
ստորոտ	etek(ği)
ստվարաթուղթ	karton
սրբավայր	kutsal yerler, mübarek yerler
սրճենի	kahve ağacı
սուվերենություն (պետության)	Devletin egemenliği
սուրճ	kahve
սևահող	kara toprak
սև մետաղաձուլություն	kara metal kaynaştırması

Վվ

վագոն	vagon
վագոնաշինություն	vagon yapımı, vagon sanayii
վագր	Kaplan
վագրակատու	çita
վադի	vadi
վաղահաս	erken yetişen, erkenci
վայրի էշ	yabani eşek(ği)

վայրկյան	saniye
վանիլ	1) vanilya 2) vanilya şekeri
վառելանյութ, տե՛ս վառելիք	
վառելիք	yakıt, yakacak(ğı)
վառելիքային արդյունաբերություն	yakıt sanayii
վարազ	yaban domuzu
վարարում	taşkın, taşma
վարդ	gül
վարդենի	gül ağacı
վարելահող	sürülmüş toprak, sürülmüş tarla
վարկ	kredi
վարձավճար	kira
վարունգ	salatalık(ğı)
վարչական կենտրոն	idare merkezi
վարչապետ	başbakan
վարչատարածքային բաժանում	yönetim bölümü
վարսակ	yulaf
վետո	veto
վերաարտահանում (ռեէքսպորտ)	reeksport, yeniden ihraç(cı)
վերաբնակեցում	göç, tehcir
վերամշակող արդյունաբերություն	işleyen sanayi
վերարտադրություն	yeniden üretim
վերընթաց գոտիականություն	yukarıya tırmanan kuşaklık(ğı)
վերնակենտրոն	deprem ortası

վիետնամցի	Viyetnamlı
վիթ (գազել)	ceylan
վիլայեթ	il, vilayet
վոլֆրամ	volfram, tungsten
վտակ	akın
վտարանդի	sürgün
վտարանդիություն	sürgünlük(ğü)
վրան	çadır
վրացի	Gürcü
վուշ	keten

Տ

տանկ (հրասայլ)	tank
տանձ	armut
տանձենի	armut ağacı
տավարաբուծություն, տե՛ս անասնապահություն	
տարաբնակեցում	yerleşim, iskan
տարադրամ (վալյուտա), տե՛ս արժույթ	
տարազ	üniforma
տարածաշրջան	bölge
տարածաշրջանային քաղաքականություն	bölgesel politika
տարածք	alan, saha
տարածքային ջրեր	alan suları, saha suları
տարանցիկ ճանապարհ	transit yolu
տարեկան (աշորա)	çavdar
տարի	sene, yıl
տարիքային բուրգ (սեռատարիքային բուրգ)	yaş kümeleri

տարվա եղանակ	mevsim
տափաստան	bozkır, step
տաք	sıcak(gı)
տեխնիկա	teknik(ği)
տեխնիկական մշակաբույսեր	endüstriyel bitkiler, sanayi bitkiler, teknik bitkiler
տեխնոլոգիա	teknoloji
տեղագրություն (տոպոգրաֆիա)	topografya
տեղական ժամանակ	yerel saat
տեղանք	arazi
տեղատվություն	inik deniz, inme gidim
տերմինալ	terminal(li)
տերմիտ	termitler
տերություն (անկախ պետություն)	Bağımsız Devlet
տիեզերք	evren, kozmos, uyaz
տիղմ	yosunlu, batak çamuru
տիտան	titan
տնայնագործություն	ev işi, el işi
տնտեսական կապեր	ekonomik bağlar
տնտեսական համագործակցություն (ինտեգրացիա)	ekonomik işbirlik(ği) (entegrasyon)
տնտեսական շրջան	ekonomik çevrim
տնտեսական շրջափակում	ekonomik abluka
տնտեսապես ակտիվ բնակչություն	ekonomik açıdan aktif nüfus
տնտեսության ճյուղեր	ekonomi dalları, ekonomi kolları
տնտեսություն, տե՛ս էկոնոմիկա	
տոհմ	soy

տոննաժ	tonaj
տրակտոր	traktör
տրամվայ	tramvay
տրանզիտ (տարանցում)	transit
տրանսպորտային մեքենա-շինություն	ulaşım makine yapımı
տրանսֆորմատոր	transformatör
տրեստ	tröst
տրիկոտաժ	trikotaj
տրոլեյբուս	trolleybus
տունդրա	tundura, tondura
տուֆ	tüf

Ր ր

րոպե	dakika

Ց ց

ցամաք	kara
ցամաքային կլիմա	kara iklimi
ցամաքային տրանսպորտ	kara ulaşımı
ցամաքուրդ (դրենաժ)	drenaj
ցեխաջուր	çamur suyu
ցեղ	kabile, aşiret
ցեմենտ	çimento
ցեմենտի արտադրություն	çimento üretimi
ցեցե ճանճ	güve
ցիկլոն	siklon
ցինկ	çinko
ցիտրուսներ	narenciye

ցիտրուսային մշակաբույսեր	turunçgiler
ցող	çiy
ցորեն	buğday
ցրտահարություն	donma
ցուլ	boğa
ցունամի	tsunami
ցուրտ	soğuk

Ուու

ուխտ	ant(dı), ahit(hdi)
ուխտագնացություն	hac(cı), hac yolculuğu
ուղտ	deve
ուղտաբուծություն	devecilik (ği)
ուղտայծ	lama
ուղտափուշ	deve dikeni
ունիտար պետություն	üniter devlet
ուրան	uranyum
ուրբանիզացիա, ուրբանացում (քաղաքայնացում)	kentleşme

Փփ

փայլար	mika, evrenpulu
փայտ	odun, tahta
փայտամշակություն	kereste (odun, tahta) üretimi
փայտփորիկ	ağaçkakan
փասիան	sülün
փարոս	fener, deniz feneri
փետրախոտ	tüy otu

փետրավոր ամպ	telek bulutu
փիղ	fil
փիրուզ	firuze
փյունիկյան արմավենի	hurma ağacı
փշատ	iğde
փշատենի (փշատի), տե՛ս փշատ	
փշատերև անտառ (տայգա)	igneyapraklılarormanı
փոթորիկ	fırtına, kasırga
փոխակերպային (մետամորֆային) ապարներ	metamorfoz madenleri
փոկ	fok
փողոց	sokak (ğı)
փոշեմրրիկ	toz fırtınası
փոշի	toz
փոստ	posta

Քք

քաղաք	şehir(hri), kent
քաղաքական քարտեզ	siyasi harita
քաղաքականություն	politika
քաղաքակրթություն	uygarlık (ğı)
քաղաքային ագլոմերացիա	kentsel yığılma
քաղաքային բնակչություն	kentnüfusu, kentselnüfus
քաղաքային տնտեսություն	kent ekonomisi
քաղաքային տրանսպորտ	kentulaşımı, kentselulaşım
քաղաքաշինություն	şehircilik(ği)
քաղաքապետ	belediye başkanı, belediye reisi

քաղաքապետարան	belediye
քաղաքացիություն	yurttaşlık(ğı), uyrukluk(ğu)
քաղցրահամ լիճ	tatlı göl
քաղցրահամ ջուր	tatlı sular
քամի	rüzgar
քար	taş
քարածուխ	taş kömürü(nü)
քարաղ	taş tuzu
քարային անապատ	taş çölü
քարանձավ	mağara
քարավան	kervan
քարավանային ուղիներ	kervan yolları, katar yolları
քարավանատուն	kervansaray
քարաքոս	liken
քարոլորտ	taşküre, taşyuvarı(nı)
քարտեզ	harita
քարտեզագրություն	haritacılık(ğı)
քարքարոտ	taşlı, taşlık(ğı)
քիմիական	kimyasal
քիմիական արդյունաբերություն	kimyasal sanayi
քիմիական պարարտանյութեր	kimyasal gübreler (*maden gübreleri*)
քյահրեզ, քահրիզ (ստորգետնյա ջրանցք)	yeraltı kanalları, toprakaltı kanalları
քոչվոր	göçebe
քոչվորական ցեղ	göçebe kabilesi
քոչվորություն	göçebelik(ği)
քվարց (որձաքար)	kuvars

քրիստոնեություն	hıristiyanlık(ğı)
քրիստոնյա	hıristiyan
քրոմիտ	kromit(ti)
քուրդ	Kürt(dü)

Օ օ

օազիս	vaha
օգտակար հանածո	mineral
օդ	hava
օդային ավազան	hava havzası
օդային զանգված	hava kitlesi
օդային տրանսպորտ	hava ulaşımı
օդանավ, տե՛ս ինքնաթիռ	
օդանավակայան	hava alanı, hava limanı
օդապարիկ	balon
օդատեսիլ, տե՛ս միրաժ	
օդերևութաբան	meteorology
օդերևութաբանություն	meteoroloji
օդերևութաբանական կայան	meteorolji istasyonu
օդի ջերմաստիճան	hava(nın) sıcaklığı
օզոն	ozon
օծանելիք	parfüm, kolonya
օծանելիքի արդյունաբերություն	parfüm endüstrisi
օկրուգ	okrug, bölge.
զինվորական օկրուգ	askeri bölge
օձ	yılan
օճառ	sabun
օնիքս	oniks
օշան	tuzcul bitkiler
օշինդր	pelin

օվկիանոս	okyanus
օրացույց	takvim
օրենք	kanun, yasa
օրենսդրական իշխանություն	yasama gücü, yasama yetkisi

Ֆ Ֆ

ֆաբրիկա, տե՛ս գործարան	
ֆաունա	dizey, fauna
ֆեդերացիա	federasyon
ֆերմա	çiftlik(ği)
ֆերմեր	çiftçi
ֆերոձուլվածք	demirli alaşım
ֆիկուս	kauçuk ağacı
ֆինանսներ	finans
ֆիրմա	firma
ֆլամինգո	flamankuzu, flamingo
ֆլորա	bitey, flora
ֆոնդ	fon
ֆոսֆորիտ	fosforit(ti)
ֆրանսիացի	Fransız
ֆուրաժ	yem

Միջազգային նշանավոր կազմակերպություններ, որոնց անդամակցում են թյուրքալեզու երկրները

Իսլամական վեհաժողով կազմակերպություն

Կազմավորվել է 1969թ.: Կազմակերպության նպատակն է ամրապնդել իսլամական համերաշխությունը տնտեսական, սոցիալական, մշակութային և քաղաքական ոլորտներում: Կազմակերպությանը անդամակցում է 56 երկիր:

Կազմակերպության անդամներ են նաև Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենիան, Թուրքիան, Ուզբեկստանը:

Սևծովյան տնտեսական համագործակցություն

Կազմավորվել է 1992 թ.: Այս կազմակերպության նպատակը տնտեսական համագործակցության զարգացման միջոցով տարածաշրջանի կայունության բարձրացումն է: Կազմակերպությանն անդամակցում է 12 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Թուրքիան, ինչպես նաև Հայաստանը:

Եվրոխորհուրդ

Կազմավորվելէ 1949թ.: Նպատակն է նպաստե լհասնելու Եվրոպայի միասնությանը և դրանում կյանքի որակի բարելավմանը: Եվրոխորհրդին անդամակցում է 46 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Թուրքիան, Ռուսաստանը, ինչպես նաև Հայաստանը:

Եվրոպայի անվտանգության և հա-

İslam Konferansı Örgütü

İslam Konferansı Örgütü 1969 yılında kuruldu. İKÖ ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi alanlarda islamidayanışmayı güçlendirmeyi hedeflemektedir. İKÖ 56 ülkedenibaret. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Türkiyeve Özbekistanda İKÖ'nün üyeleri.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü1992 yılındakuruldu. Bu örgütünamacı ekonomikişbirliğiningeliştirilmesiyoluylabölgeselistikrarı arttırmaktır. Bu örgüt'te 12 ülke var. Azerbaycan, Türkiye ve Ermenistan o ülkelerindendirler.

Avrupa Konseyi

AvrupaKonseyi 1949 yılındakuruldu. AK'nınamacı Avrupabirliğinineldeetmesinitesviketmekveoradayaşamkalitesini iyileştirmektir. Avrupa Konseyi'nde 46 ülke var. Azerbaycan, Türkiye, Rusya ve Ermenistan o ülkelerindendirler.

AvrupaGüvenlikve

մագործակցության կազմակերպություն

Կազմավորվել է 1995 թ.: Նպատակն է համագործակցել մարդու իրավունքների, հիմնական ազատությունների, ժողովրդավարության, օրենքի իշխանության ապահովման գործում: Այն գործում է որպես միջոց կոնֆլիկտները կանխարգելելու և ճգնաժամերը վերահսկելու համար, հանդես է գալիս որպես կառույց՝ սովորական զինատեսակների վերահսկման և վստահության ամրապնդման համար: Անդամակցում է 55 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենստանը, Թուրքիան, Ուզբեկստանը, Ռուսաստանը, ինչպես նաև Հայաստանը:

İşbirliğiTeşkilatı

AGİT 1995 yılındakuruldu. Bu örgüthukukun üstünlüğünü sağlamak, insanhaklarına, temel özgürlükleredemokrasiyeişbirliği yapmayı amaçlamaktadır. AGİT çatışmaları önler, krizleriveadisilahları kontroleder, güvenigüçlendirir. AGİT 55 ülkedenibaret. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Türkiye, Özbekistan, RusyaveErmenistano ülkelerindendirler.

Հյուսիսատլանտյան դաշինքի կազմակերպություն (ՆԱՏՕ)

Կազմավորվել է 1949 թ.: Ռազմաքաղաքական դաշինք է: Նպատակն է ապահովել անդամ երկրների փոխադարձ պաշտպանությունը և համագործակցությունը:

Անդամակցում է 29 երկիր, այդ թվում՝ Թուրքիան:

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

NATO 1949 yılında kuruldu. Bu askeri ve siyasi bir ittifaktır. NATO'nun amacı üye üykeler arasında karşılıklı koruma ve işbirliğini savunmaktır. NATO'da 29 ülke var. Şu ülkelerden biri de Türkiye.

Շանհայյան համագործակցության կազմակերպություն

Կազմավորվել է 2001 թ.: Միջազգային տարածաշրջանային համագործակցության կազմակերպություն է, որի նպատակն է պայքարել ահաբեկչության, էքստրեմիզմի, անջատողականության դեմ, փոխա-

Şanghay İşbirliği Örgütü

Şanghay İşbirliği Örgütü 2001 yılındakuruldu. Bu uluslararası bölgesel işbirlik bir örgüttür. Şanghay İşbirliği örgütün amacı terörizm, aşırılık ve ayrılıkçılığa mücadele etmektedir. Şanghay İşbirliği Örgütü güvenlik, siyasi,

դարձ վստահության բարձրացման միջոցով աջակցել տարածաշրջանային անվտանգությանը, զինաթափման և համագործակցության անվտանգության հարցերում, համագործակցել քաղաքական աճի, տնտեսական, գիտատեխնիկական, կրթական և մշակութային ոլորտներում: Անդամակցում է 6 երկիր՝ ***Ղազախստանը, Ղրղզստանը,*** Չինաստանը, Ռուսաստանը, Տաջիկստանը, ***Ուզբեկստանը***:

Անկախ պետությունների համագործակցություն (ԱՊՀ)

Միջպետական միավորում է, կազմավորվել է 1991 թ.: Նպատակն է՝ ապահովել անդամ երկրների (նախկին ԽՍՀՄ) մարդկանց իրավունքներն ու ազատությունները: Համագործակցության մեջ է մտնում տնտեսական ընդհանուր տարածքի ձևավորման, բնակչության առողջության և շրջակա միջավայրի պահպանության գործում, սոցիալական և իմիգրացիոն հարցերում: Պայքարում է կազմակերպված հանցավորության դեմ, համագործակցում պաշտպանական քաղաքականության և պետական սահմանների պաշտպանության ոլորտում: Անդամակցում է 12 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենստանը, Ուզբեկստանը, Ռուսաստանը, ինչպես նաև Հայաստանը:

ekonomik, bilimsel, eğitimsel ve kültürel alanlarda işbirliği yapar. Örgütte 6 ülke var (Kazakistan, Kırgızistan, Çin, Rusya, Tacikistan, Özbekistan).

Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)

BDT 1991 yılındakuruldu. O devletler arası bir birliktir. BDT'nın amacı eski SSCB ülkelerinin hak ve özgürlüklerini sağlamaktır. Ortak ekonomik alanın , nüfus sağlığının ve çevre korumasının oluşturulmasında, sosyal ve göçmenlik sorunlarında işbirliği yapar. Örgütlü suça mücadele eder, savunma politikası ve devlet sınır koruması alanlarında işbirliği yapar. BDT'da 12 ülke var. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Rusya ve Ermenistan da BDT'nın üyeleri.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԿՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵԶՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ-ՀԱՅԵՐԵՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

Aa

abdülleziz	գետնանուշ
Acem	պարսիկ
acenta	գործակալություն
açık ekonomi	բաց տնտեսություն
ada	կղզի
adalar grubu	արշիպելագ
adatavşanı	ճագար
adatavşanıcılık(ğı)	ճագարաբուծություն
agave	պերճածաղիկ
ağaç(cı)	ծառ
ahit(hdi)	ուխտ
aile	ընտանիք.
aile yapısı	ընտանեկան կազմ
akasya	ակացիա
akçaağaç(cı)	թխկի
akgürgen	հաճարենի
akın	վտակ
akik(ği)	ագաթ
akrep(bi)	1) կարիճ, 2) ժամացույցի սլաք
aksiyon	արժեթուղթ
akşam	երեկո
aktavşan	ճագարամուկ
alageyik(ği)	եղնիկ
alan suları	տարածքային ջրեր
alanlık(ğı)	զոնայականություն
alçı	գիպս
alize(*rüzgarı*)	պասսատ
Alman	գերմանացի
almas	ալմաստ
Altay dil ailesi	ալթայան լեզվաընտանիք

altın	ոսկի
altyapı	ենթակառուցվածք
aluvyon	ողողատ
alüminyum	ալյումին
ambargo	բեռնարգելք
Amerikalı	ամերիկացի
anababa	ծնող
anakara sığlığı	մայրցամաքային ծանծաղուտ (շելֆ)
anakara	մայրցամաք
anamal irhacı	կապիտալի արտահանում
anamal	դրամագլուխ
ananas	անանաս
anapara, տե'ս anamal	
anayasa	սահմանադրություն
anayasal monarşi	սահմանադրական միապետություն
anayol	մայրուղի
anıt(dı)	հուշարձան
anka	անգղ
Anonim şirket	բաժնետիրական ընկերություն
ant(dı), տե՛ս ahit	
Antarktika	Անտարկտիկա
antilop	այծքաղ
antisiklon	անտիցիկլոն
antlaşma	պայմանագիր, դաշնագիր, համաձայնագիր
barış antlaşması	հաշտության պայմանագիր
araba	1) սայլ, սայլակառք
araba atı	լծկան ձի 2) մեքենա, ավտոմեքենա

araba vapuru	լաստ, լաստանավ,
çocuk arabası	մանկասայլակ
Arame dili	արամերեն
Arap(bı)	արաբ, արաբական
Arapça	արաբերեն
arazi	տեղանք
arı	մեղու.
arı beyi, ana arı	մեղվամայր, մայր մեղու,
arı kovanı	փեթակ
arıcılık(ğı)	մեղվաբուծություն
Arktik(a)	Արկտիկա.
Arktik çölü	արկտիկական անապատ
arma	1) զինանիշ, զինանշան 2) նավասարք, նավահան-դերձանք
arpa	գարի
arşipel, տե՛u adalar grubu	
artezyen kuyusu	արտեզյան ջրհոր
artezyen suları	արտեզյան ջրեր
artık[1]	1) մնացորդ, ավելցուկ 2) թափոններ, մնացուկներ
artık[2]	արդեն, այլևս, ավելին, այսուհետև, ահա և
artıkyıl	նահանջ տարի
arz mihveri	երկրի առանցք
asbest	ասբեստ
asimilasyon	ազգերի ձուլում
aslan	առյուծ
astropikal	մերձարևադարձային.
astropikal iklim	մերձարևադարձային կլիմա
Asuri	ասորի
Asurlu, տե'uAsuri	
at	ձի

ataerkil	նահապետական (պատ- րիարխատ)
atelye	1) արհեստանոց 2) արտադրամաս 3) արվեստանոց
atlas	ատլաս
atmosfer	մթնոլորտ.
atmosfer başıncı	մթնոլորտային ճնշում
atmosferik ön	մթնոլորտային ճակատ
atom santralı	ատոմակայան
av	որս
avcılık(ğı)	որսորդություն
avdetçilik(ği)	հայրենադարձություն
Avrupa bizonu	զուբր
Avrupa muşu	որմզդեղն (իշայծյամ)
Avusturalyalı	ավստրալացի
ay	1) լուսին.
ay tutulması	լուսնի խավարում 2) ամիս.
ay başı	ա) ամսվա սկիզբ բ) ամսական, դաշտան
ayçiçeği(ni)	արևածաղիկ
aydınlar	մտավորականություն
ayı	արջ
aylık(ğı)	ռոճիկ, աշխատավարձ
ayva	սերկևիլ.
ayva ağacı	սերկևիլենի
azimut(tu)	ազիմուտ

Bb

Bağımsız Devlet	տերություն (*անկախ պետու- թյուն*)
bağımsızlık(ğı)	անկախություն,

	ինքնուրույնություն
bağıntılı yükseklik(ği)	հարաբերական բարձրություն
bağlantı	կապ
bahar[1]	գարուն
bahar[2]	համեմունք
baharat bitkiler	համեմունքային բույսեր
bahçe	այգի
bahçıvanlık(ğı)	1) այգեպանություն 2) այգեգործություն
bakan	նախարար
bakır	պղինձ
bakla	բակլա
balans	հաշվեկշիռ (բալանս)
balçık(ğı)	կավ
balçık toprağı	կավահող
balçık çölü	կավային անապատ
balık yumurtası	ձկնկիթ
balık(ğı)	ձուկ
balıkçı	ձկնորս
balıkçıl	ձկնկուլ
balıkçılık(ğı)	ձկնորսություն
balina	կետ (կենդանի)
balon	օդապարիկ
banka	1) բանկ, դրամատուն 2) բանկային, բանկի
banka hesabı	բանկային հաշիվ
banka işlemleri	բանկային գործառնություններ
Merkez bankası	Կենտրոնական բանկ
ticaret bankası	առևտրական բանկ
banliyö	արվարձան, արվարձանային.
banliyö treni(*կաւʃkatarı*)	ավարձանային գնացք

baobap(bı)	բաոբաբ (վարազածառ, կապ-կածառ)
baraj	արգելափակոց, ամբարտակ, պատվար, պատնեշ
barbunya	մորվաձուկ, կարմրաբեղիկ
barometre	ճնշաչափ (բարոմետր)
basın մամուլ. basın toplantısı	մամուլի ասուլիս
başbakan	վարչապետ
başkan	նախագահ
başkent	մայրաքաղաք
başucu	զենիթ
batak çamuru	տիղմ
bataklık kunduzu	նուտրիա (ճահճակուղբ)
batı	արևմուտք
batı yel	արևմտյան քամի
batış, տե՛ u batma	
batma	մայրամուտ.
güneşın batması	արևի մայրամուտ
baykuş	բու
bazalt	բազալտ
bedevi	բեդվին, քոչվոր
bedir	լիալուսին
belediye	քաղաքապետարան
belediye başkanı	քաղաքագլուխ
belediye reisi, տե՛ u belediye başkanı	
bent(di), տե՛ u baraj	
benzin	բենզին
Berberi	բերբեր
beyaz balık(ğı)	սիգ
bezelye	ոլոռ
bıldırcın	լոր
biber	պղպեղ

bilanço	հաշվեկշիռ
dış ticaret bilançosu	արտաքին առևտրի հաշվեկշիռ
billür	բյուրեղ
Birleşmiş Milletler Teşkilatı	Միավորված ազգերի կազմակերպություն
birleştirip sağlamlaştırma	կոնսոլիդացիա (ազգային համախմբում)
bisiklet	հեծանիվ
bitey	ֆլորա (Բուսական աշխարհի, որևէ վայրի կամ երկրաբանական դարաշրջանի բոլոր բուսական տեսակների ամբողջությունը:)
bitki katranı	բուսախեժ, *հում.* ՝*կոեզ* (Որոշ ծառերի կեղևից հոսող մացուծիկ թանձր հյութ, որ օգտագործվում է որպես սոսինձ:)
bitki yağı	բուսական յուղ
bitkiler	բուսականություն
bitkisel dünya	բուսական աշխարհ
biyojenik(ği)	կենսածին
biyosfer	կենսոլորտ
bizon	բիզոն
boa yılanı	անակոնդա
boğa	ցուլ
boğaz	1) կոկորդ, բուկ 2) բերան, վզիկ (շշի և այլն) 3) նեղուց 4) գետաբերան 5) կիրճ, կապան
boksit(di)	բոքսիտ
borsa	բորսա (սակարան)

boru	խողովակ
boru hattı	խողովակաշար
bostan	բանջարանոց
bostan korkoluğu	բանջարանոցային խրտվիլակ
botanik	բուսաբանական
bostan bahçesi	բուսաբանական այգի
botanikçılık(ği)	բուսաբուծություն
boya	ներկ
boz toprak(ğı)	գորշ հող
bozkır	տափաստան
böcek(ği)	միջատ
bögürten մոշ. bögürten ağacı	մոշենի
bölge	շրջան, գոտի, մարզ, զոնա
bölge müzesi	գավառագիտական թանգարան
sınır bölgesi	սահմանամերձ գոտի
bölgelere ayırma	շրջանցում
bölgesel politika	տարածաշրջանային քաղաքականություն
buğday	ցորեն
buğu	գոլորշի, շոգի
buhar, տե՛ս buğu	
buharlaşma	գոլորշիացում
buharlaştırıcı	ռեֆրիժերատոր
bulgu	հայտնագործություն
bulus, տե՛ս bulgu	
bulut	ամպ
bulutluluk(ğu)	ամպամածություն
bulutsuz	պարզկա
burun	1) քիթ 2) կտուց 3) հրվանդան
buz	սառույց
buz devri	սառցային շրջան

buz dolabı	սառնարան
buzkıran	սառցահատ
buz kütlesi	այսբերգ (սառցալեռ)
buzlanma	սառցապատում
buz tarlası	սառցադաշտ
bütçe	բյուջե
büyükelçi	արտակարգ և լիազոր դեսպան

Cc

camlık(ğı)	ջերմոց
canavar	գազան
canavarcılık(ğı)	գազանաբուծություն
cari kontrolu	մշտադիտարկում
cemaat(tı)	1) ժողով, հավաքույթ, հասարակություն, հանրություն, ժողովուրդ, ամբոխ 2) համայնք (կրոնական)
cet(ddi)	նահապետ
cevher	ապար (հանքաքար)
bakır cevheri	պղնձաքար
ceviz	ընկույզ
ceviz ağacı	ընկուզենի
ceylan	վիթ
cinsiyet	սեռատարիքային կազմ
civa	սնդիկ
civa basıncı	սնդիկիսյուն
coğrafi atlas	աշխարհագրական ատլաս
coğrafi genişlik(ği)	աշխարհագրական լայնություն
coğrafi iş bölümü	աշխատանքի աշխարհագրական բաժանում

coğrafi keşif	աշխարհագրական հայտնագործություն
coğrafi konum	աշխարհագրական դիրք
coğrafi koordinatlar	աշխարհագրական կոորդինատներ
coğrafi uzunluk(ğu)	աշխարհագրական երկայնություն
coğrafi zar	աշխարհագրական թաղանթ
coğrafi	աշխարհագրական
coğrafya bölgesi	աշխարհագրական զոնա
coğrafya haritası	աշխարհագրական քարտեզ
coğrafya konsayıları, տե՛ս coğrafi koordinatlar	
coğrafya ortamı	աշխարհագրական միջավայր
coğrafya	աշխարհագրություն
cumhurbaşkanı	հանրապետության նախագահ

Çç

çadır	վրան
çadır altı	ա) շտաբ, բ) պատերազմական դրություն
çağ , orta çağ, gençlik çağı	1) դարաշրջան, դար 2) տարիք, տարիքային շրջան. միջին դարեր. պատանեկության շրջան
çakal	շնագայլ
çalı	թուփ
çalılık(ğı)	թփուտ
çalışabilir nüfus	աշխատունակ բնակչություն
çalışma kabiliyeti	աշխատունակություն
çalışma kaynakları	աշխատանքային ռեսուրսներ

çalışma piyasası	աշխատանքայինշուկա
çam	սոճի
çam fıstığı	սոճու կոնգում
çam sakızı	սոճու խեժ
çamaşır makinesi	լվացքի մեքենա
çamur	ցեխ, տիղմ
çamur suyu	ցեխաջուր
çarşı, kapalı çarşı	շուկա, ծածկած շուկա
çarşı hamamı	ընդհանուր (հասարակական) բաղնիք (Թուրքիայում)
çat	երկու ճանապարհի կամ գետակի միացման տեղը, խաչմերուկ
çavdar	տարեկան (աշորա)
çay[1]	գետակ, առու
çay[2]	1) թեյ 2) ընդունելություն, թեյախմություն
çayır [1]	1) մարգագետին, փոքր մարգագետին, բացատ, արոտավայր, արոտ 2) մարգագետնի խոտ, արածելու խոտ
çayır makinesi	խոտհար, խոտհնձի մեքենա
çayır otu	շյուղախոտ
çayır[2].	վառվռուն
çelik(ği)	պողպատ
çeşnilik(ği), տե՛ս bahar[2]	
çevre	1) շրջանակ, ոլորտ 2) շրջապատ, միջավայր
çevre bilimi	էկոլոգիա
çevre kirliği	շրջակա միջավայրի աղտոտում

çevre koruması	շրջակա միջավայրի պահ-պանություն 3) մերձակայք, շրջակայք
çiçek(ği)	ծաղիկ
çiçekçilik(ği)	ծաղկաբուծություն
çiftçi	մաճկալ, հողագործ, երկրա-գործ, ֆերմեր
çiftlik(ği)	ֆերմա
çığ	ձյունահյուս
çilek(ği)	ելակ
çimento	ցեմենտ
çinar	սոսի
çini	հախճապակի
çinko	ցինկ
çinli	չինացի
çita	հեպարդ
çivi yazılı tutanak(ğı)	սեպագիր արձանագրություն
çiy	ցող
çok karılılık(ğı)	բազմակնություն
çöküntü	իջվածք
çöl , yarı çöl, kum çölü	անապատ, կիսաանապատ ավազային անապատ
çölleşme	անապատացում
çömlekçi	բրուտագործ
çömlekçilik(ği)	բրուտագործություն
çorak yer	աղուտ
çukur	1) փոս, գուբ, հոր, փոսորակ, փորվածք 2) ներս ընկած, փոս ընկած, գոգավոր 3) փոսիկ (այտի վրա և այլն)
çukurluk(ğu)	գոգավորություն

Dd

dağ	լեռ
dağ eteği	լեռան ստորոտ
dağ dağ başı	ա) լեռնագագաթ բ) վայրի, ամայի վայր
dağ geçidi	լեռնանցք
dağ sıraları(... *sıtı*)	լեռնաշղթա
dağ dünyası	լեռնաշխարհ
dağ iklimi	լեռնային կլիմա
dağ kitlesi	լեռնային մասսիվ, լեռնազանգված
dağ boğazı	ձոր
dağ oluşumu	լեռնագոյացում
dağ yamacı	լեռնալանջ
dağcı	լեռնարշավորդ (լեռնագնաց, ալպինիստ)
dağcılık(ği)	ալպինիզմ
dahil etme	անեքսիա (բռնակցում), նեբառում
dakika	րոպե
dalga	ալիք
defne	դափնի
delikanlı	պատանի, պատանյակ, ջահել տղա
demir	երկաթ
demir ağacı	երկաթածառ
demir hurdası	երկաթի ջարդոն
demir filizi	երկաթաքար
demirci	դարբին
demircilik(ği)	դարբնություն
demirkapı	սահանք
demiryolu	երկաթուղի

demir ulaşımı	երկաթուղային տրանսպորտ
demografi	ժողովրդագրություն
denge, տե՛ս bilanço	
deniz	ծով
deniz esintisi	ծովազեփյուռ
deniz akıntısı	ծովային հոսանք
deniz ulaştırması	ծովային տրանսպորտ
deniz kıyısı	ծովափ
deniz yüzeyi	ծովի մակերևույթ
deniz düzeyi	ծովի մակարդակ
deniz iklimi	ծովային կլիմա
deniz rüzgarı	բրիզ
deniz feneri	փարոս, ազդանշանային կրակ
denizaltı akıntısı	ստորջրյա հոսանք
denizaşırı ülkeler	անդրծովյան երկրներ
denizci	ծովագնաց
denizcilik(ği)	նավարկություն
deprem	երկրաշարժ
deprem kuşağı	երկրաշարժի գոտի
deprem odağı	երկրաշարժի էպիկենտրոն
deprem ortası	վերնակենտրոն
depremyazar	երկրաշարժագիր
derbent(di)	լեռնանցք
dere	1) առու, վտակ 2) նեղ ու խոր գետահովիտ, հեղեղատ
derecik(ği)	առվակ
dergi	ամսագիր
deri	1) կաշի, մորթ, մաշկ 2) կեղև, կլեպ (պտուղների)
dericilik(ği)	կաշեգործություն
deve dikeni	ուղտափուշ
deve	ուղտ

devecilik(ği)	ուղտաբուծություն
devekuşu	ջայլամ
devir (vri), taş deviri	1) դարաշրջան, ժամանակաշրջան, ժամանակ 2) պտույտ, դարձ, դարձապտույտ, բոլորապտույտ, բոլորաշրջան. քարե դար
Devlet alanı	պետական տարածք
Devlet borcu	պետական պարտք
Devlet bünyesi	պետական կառուցվածք
Devlet dili	պետական լեզու
Devlet dini	պետական կրոն
Devlet dizgesi	պետական կարգ
Devlet katibi	պետական քարտուղար
Devlet kredisi	վարկ
Devlet sahası, տե՛ս Devlet alanı	
Devlet sistemi, տե՛ս Devlet dizgesi	
Devlet yönetimi	պետական կառավարում
Devlet	պետություն
Devlet adamı	պետական գործիչ
Devlet bankası	պետական բանկ
Devletin egemenliği	պետության սուվերենություն
devre	շրջան (տարբեր նշ.), շրջանառություն, փուլ
devri alem gezisi	շուրջերկրյա ճանապարհորդություն
dış borç	արտաքին պարտք
dış ekenomik bağlar	արտաքին տնտեսական կապեր
dış piyasa	արտաքին շուկա
dış politika	արտաքին քաղաքականություն

dış siyaset, տե՛ս dış politika	
dış ticaret	արտաքին առևտուր
dışsatım	արտահանում
dil ailesi	լեզվաընտանիք
dilim saati	գոտիական ժամանակ
din	կրոն
dinozor	դինոզավր
diplomasi	դիվանագիտություն
diplomat	դիվանագետ
diplomatik dokonulmazlık(ğı)	դիվանագիտական անձեռնմխելիություն
diplomatik ilişkiler	դիվանագիտական հարաբերություններ
dizey	ֆաունա
doğa yönetimi	բնօգտագործում
doğal durum	բնական պայման
doğal gaz boru hattı	գազամուղ
doğal kaynak(ğı)	բնական ռեսուրս
Doğal uydu	բնական արբանյակ
doğu	արևելք
doğulu engerek	գյուրզա
doğum oranı	ծնելիություն
dolu[1]	1) լիքը, լի, լեփ-լեցուն 2) լիցքավորված
dolu[2]	կարկուտ
dolu tanesi	կարկտահատ
dolunay, տե՛ս bedir	
domates	պոմիդոր (լոլիկ)
domuz	խոզ
domuzculuk(ğu)	խոզաբուծություն
don çözülmesi	ձնհալ
donma	ցրտահարություն
dökme demir	թուջ

döngü	շրջապտույտ
döviz	արժույթ
dram	դրամ
drenaj	1) ցամաքուրդ 2) ջրաքաշում
dua	աղոթք
duman sisi	ծխամշուշ
dükkan	կրպակ, խանութ
dünya çarşısı	համաշխարհային շուկա
dünya ekonomisi	համաշխարհային տնտեսություն
dünya okyanusu	համաշխարհային օվկիանոս
dünyanın günlük dönmesi	երկրի օրական պտույտ
dünyanın yıllık dönmesi	երկրի տարեկան պտույտ
düz yer	հարթավայր

Ee

ebekuşağı	(ու) ծիածան
ekinoks	գիշերահավասար
ekmek(ği)	հաց
ekoloji	էկոլոգիա
ekonomi dalları	տնտեսության ճյուղեր
ekonomi kolları,տե՛ u ekonomi dalları	
ekonomi	էկոնոմիկա
ekonomik acıdan aktif nüfus	տնտեսապես ակտիվ բնակչություն
ekonomik albuka	տնտեսական շրջափակում
ekonomik bağlar	տնտեսական կապեր
ekonomik çevrim	տնտեսական շրջան
eksiltme	աճուրդ
ekskavatör	էքսկավատոր
ekvator	հասարակած
elbise	հագուստ, զգեստ, շոր

elçilik(ği)	դեսպանություն
elektrik lambası	էլեկտրալամպ
elektrik santrali	էլեկտրակայան
elektrikli lokomotiv	էլեկտրաքարշ
elma	խնձոր
elma ağacı	խնձորենի
elmas	ալմաստ, ադամանդ
emek(ği)	աշխատանք
emirlik(ği)	էմիրություն
endüstri	արդյունաբերություն
endüstri şehirleri	արդյունաբերական քաղաքներ
endüstriyel bitkiler	տեխնիկական մշակաբույսեր
enerji dengesi	էներգետիկական հաշվեկշիռ
enerji endüstrisi	էներգետիկա
enerji	էներգիա
enflasyon	արժեզրկում (ինֆլյացիա)
engerek(ği)	իժ
enlem, kuzey enlemi	լայնություն, հյուսիսային լայնություն
entegrasyon	տնտեսական համագործակցություն
Erendiz	Լուսնթագ (Յուպիտեր)
erg	էրգ
erik(ği)	սալոր
erik ağacı	սալորենի
erkeç(ci)	արու այծ, նոխազ, քոշ
erken yetişen,տե՛ս erkenci	
erkenci	վաղահաս
Ermeni	հայ
Ermenice	1) հայոց լեզու 2) հայերեն
Ermenistan	Հայաստան
eşek(ği)	էշ (ավանակ)
et	միս

et sanayii	մսի արդյունաբերություն
etnografya	ազգագրություն
etraf	շրջակայք
ev hayvanı,տե՛u evcil	
ev işi	տնայնագործություն
evcil	ընտանի կենդանի
evlek(ği)	1) ակոս 2) առու, ոռոգման ջրանցք
evlilik yaşı	ամուսնական տարիք
evlilik(ği)	ամուսնություն
evren	տիեզերք
evrenbilim	տիեզերաբանություն, տիեզերագիտություն
eyalet շրջան,	գավառ, նահանգ, պրովինցիա

Ff

faal yanardağ	գործող հրաբուխ
fabrika	գործարան
fasulye	լոբի
Fauna, տե՛u dizey	
Federasyon	դաշնություն
fener	1) լապտեր 2) փարոս, ազդանշանային կրակ
fesleğen	ռեհան
feza	1) ազատ տարածություն, լայնարձակություն 2) *ֆիզ.* դաշտ 3) տիեզերք, տիեզերական տարածություն
feza gemisi	տիեզերանավ
feza istasyonu	տիեզերական թռիչքակայան
fındık(ğı)	պնդուկ
fındıklık(ğı)	տկողնուտ

fırtına	փոթորիկ
fırtınakuşu	(ոս) մրրկահավ
fıstık(ğı)	պիստակ
fıstık ağacı	պիստակենի
fil	փիղ
filo	նավատորմ
finans	ֆինանսներ
finans sermayesi	ֆինանսական կապիտալ
Finn dili	ֆիններեն
Finn	ֆինն
firavunfaresi	մանգուստ (փարավոնամուկ)
firkateyn	ֆրեգատ (եռակայմ նավ)
firma	ֆիրմա
firuze	փիրուզ
fiyat(tı)	գին
flamankuzu, տե՛ս flamingo	
flamingo	ֆլամինգո
flora, տե՛ս bitey	
fok	փոկ
fon	ֆոնդ
fosforit(ti)	ֆոսֆորիտ
fosil	բրածո
fosil bitkiler	բրածո բույսեր
fosil organizmlar	բրածո օրգանիզմներ
Fransız	ֆրանսիացի
Fransızca	ֆրանսերեն
frenküzümü(nü)	հաղարջ(*կարմիր*)
frenküzümü ağacı	հաղարջենի

Gg

gayrisafi iç ürün	համախառն ներքին արդ-յունք
gayzer	գեյզեր

gaz	1) գազ 2) կերոսին
gazete	թերթ
gazocağı	1) գազօջախ 2) նավթավառ
gece	գիշեր
geceyarısı	կեսգիշեր
gelenek(ği)	ավանդույթ
gelişen ülke	զարգացող երկիր
gelişmiş ülke	զարգացած երկիր
gemi	նավ
gemi yapımı, yelkenli gemi	նավաշինություն, առագաստանավ
geniş yapraklı orman	լայնատերև անտառ
gergedan	ռնգեղջյուր
geyik(ği)	եղջերու
geyikçilik(ği)	եղջրվաբուծություն
gezegen	մոլորակ
gezegenler arasındaki boşluk(ğu)	միջմոլորակային տարածություն
gezegenler problemleri	համամոլորակային հիմնախնդիրներ
gezi	էքսկուրսիա
gıda ürünü	սննդամթերք
goril	գորիլա
göç(cü)	1) միգրացիա, տեղափոխություն,գաղթ, քոչ, վերաբնակեցում 2) չու.
göç etmek	ա) տեղափոխվել, գաղթել, քոչել բ) չվել գ) արժանանալ հանդերձյալ կյանքի, մեռնել
göçebe kabilesi	քոչվորական ցեղ
göçebe	քոչվոր, վաչկատուն

göçebelik(ği)	քոչվորություն
göçmen	գաղթական, վտարանդի, տարագիր, ներգաղթած, փախստական
gök gürültüsü	որոտ
gök(kü, ğü)	երկինք, երկնակամար
gök cimi	երկնային մարմին
gök taşı	երկնաքար
gökada	գալակտիկա
gökkuşağı(nı), տե՛u ebekuşağı	
gökyüzü	երկնակամար
göl	լիճ
gölcük(ğü)	լճակ (փոքր լիճ)
gölek(ği), տե՛u gölcük	
grafit	գրաֆիտ
granit	գրանիտ
gri ayı	գորշ արջ
gübre	պարարտանյութ
gül	վարդ
gül ağacı	վարդենի
gümrük vergisi	մաքս
gümrük(ğü)	մաքսատուն
gümüş	արծաթ
gündüz	կեսօր
güneş	արև
güneş sistemi	արեգակնային համակարգ
güneş tutulması	արևի խավարում
güneşin doğması	արևածագ
güney	հարավ
güney Amerika kunduzu	ճահճակուղբ
Gürcü	վրացի
gürgen	բոխի
güve	ցեցե ճանճ

güz	աշուն
güzergah	ավտոմայրուղի
güzlük ekin(ler)	աշնանացան մշակաբույս

Hh

hac(cı)	ուխտագնացություն Մեքքա
hafta	շաբաթ (յոթ օրը)
halfa	հալֆա
halı	գորգ
halıcılık(ğı)	գորգագործություն
haliç(ci)	գետաբերան, ծովածոց, ծոց
haliflik(ği)	խալիֆայություն
halk	ժողովուրդ, բնակչություն
halkoyu(nu)	հանրաքվե
hammade	հումք
haritacılık(ğı)	քարտեզագրություն
harita	քարտեզ
harp(bi), vatandaş harbi	պատերազմ, կռիվ. քաղաքացիական պատերազմ
hava	1) օդ, մթնոլորտ
hava hattı	օդային գիծ, օդային ուղի 2) եղանակ 3) կլիմա
hava alanı	օդանավակայան
hava havzası	օդային ավազան
hava kitlesi	օդային զանգված
hava limanı, տե՛ս hava alanı	
hava ulaşımı	օդային տրանսպորտ
havaküre, տե՛ս atmosfer. alt havaküre	ներքնոլորտ
havanın sıcaklığı օդի	ջերմաստիճան
havari	1) համախոհ 2)առաքյալ (Քրիստոսի)

havayolu şirketi	ավիաընկերություն
havra	1) սինագոգ (հրեաների աղոթատուն՝ տաճար) 2) աղմկոտ տեղ
havuç(cu)	գազար
havuz, yüzme havuzu	1) ջրավազան 2) նավանոցոգարան. լողավազան
havyar	խավիար, ձկնկիթ
havza	հավզա (տարբեր նշ.)
hayvan	կենդանի, տավար, անասուն, գազան
büyük baş hayvan	խոշոր եղջերավոր անասուն
hayvancılık(ğı)	անասնապահություն, անասնաբուծություն
hektar	հեկտար
hendek(ği)	առվափոս, փոս, խրամ, խրամատ, խանդակ
hevea	հեվեա
hıristyanlık(ğı)	քրիստոնեություն
hıristyan	քրիստոնյա
hicri	մուսուլմանական թվականության համակարգով, ըստ հիջրեթի
hicri takvim	մուսուլմանական թվականության համակարգը, որ սկսվում է մ. թ. 622 թվականից, հիջրեթ
hidrografik şebeke	ջրագրական ցանց
hidrosfer	ջրոլորտ
himaye altındaki devlet	պրոտեկտորատ
hindi	հնդկահավ
hint kamışı	բամբուկ (հնդկեղեգ)
Hintli	հնդիկ, հնդկացի

hisse senedi, տե՛ս aksiyon	
hisse senetli şirket	բաժնետիրական ընկերություն
hummaz	ավելուկ, թրթնջուկ
hurma	արմավ
hurma ağacı	փյունիկյան արմավենի
hüküm(kmü)	իշխանություն
hükümet	կառավարություն
hükümet darbesi	պետական հեղաշրջում
hümüs	հումուս (բուսահող)

I ı

ıhlamur	լորենի
ılıman	բարեխառն
ılıman iklim	բարեխառն կլիմա
Irakl	իրաքցի
ırgat	բատրակ, օրավարձու բանվոր
ırk	ռասա
ırkçı	ռասիստ
ırkçılık(ğı)	ռասիզմ
ırkı ahmer	արմենոիդ, ամերիկյան ռասա
ırkı asfer	մոնղոլոիդ
ırkı beyaz	եվրոպեոիդ
ırkı esved	նեգրոիդ
ırmak(ğı)	գետ (մեծ)
ısı dengesi	ջերմային հաշվեկշիռ
ısı enerjisi	ջերմային էներգիա
ısı kuşak(ğı)	արևադարձային գոտի
ısırgan	եղինջ
ısıtım	տաքացում, ջերմացում

ısıtma	1) տաքացում, տաքացնելը, ջերմացում, ջերմանալը, ջերմացնելը 2) ջեռուցում, ջեռուցելը
ıslak(ğı)	թաց, խոնավ, տամուկ
ıspanak(ğı)	սպանախ
ıssız	անապատային, անմարդաբնակ
ıstakoz	օմար
ışıkküre	լուսոլորտ
ışın	ճառագայթ

İi

iç sular	ներքին ջրեր
idare merkezi	վարչական կենտրոն
iğağacı	(ու) իլենի (Իլենազգիների ընտանիքին պատկանող թփաբույս:)
iğde	փշատ, փշատենի
iğiliç(ci)	գաղձ (գայլախոտ)
iğneyapraklılar ormanı	փշատերև անտառ
ihraç(cı), sarmaye ihracı	1) արտահանում, արտահանություն, կապիտալի արտահանում 2) հեռացում, արտաքսում, վտարում
ihtal(li)	ներմուծում
ihtalat, տե՛ս ihtal	
ihtisas	մասնագիտություն, մասնագիտացում
ihtiyar	ծեր, տարեց
iklim	կլիմա

il	իլ, վիլայեթ (*թուրք.*)
iletişim yolları	հաղորդակցության ուղիներ
ilkbahar, տե՛ս bahar[1]	
imalat sanayii	մշակող արդյունաբերություն
imalathane	մանուֆակտուրա
imparator	կայսր, միկադո (ճապոնական կայսրի տիտղոսը)
inci	մարգարիտ
inci çiçeği	հովտաշուշան
inci avcılığı	մարգարտորսություն
İncil	*կրոն.* Ավետարան, Նոր կտակարան
incir	թուզ
incir ağacı	թզենի
inik deniz	տեղատվություն
inşaatmalzemeleri sanayii	շինանյութերի արդյունաբերություն
inşaat malzemesi	շինանյութ
ipekçilik(ği)	մետաքսագործություն
iskele	նավահանգիստ
islah	հողաբարելավում
islam	իսլամ
İspanyol	իսպանացի
istiridye	ոստրե
iş gücü	աշխատուժ
işbirliği	համագործակցություն
işbölümü	աշխատանքի բաժանում
işletme	ձեռնարկություն
işleyen sanayi	վերամշակող արդյունաբերություն
işsizlik(ği)	գործազրկություն
İtalyan	իտալացի
izobar	իզոբար

izoterm	իզոթերմ

Jj

jaguar	ամերիկյան հովազ, յագուար
jandarma	ժանդարմ, ոստիկան
Japon	1) ճապոնացի 2) ճապոնական
jeolog	երկրաբան
jeoloji	երկրաբանություն
jeolojik devri	երկրաբանական դարաշրջան (էրա)
jeolojik etüdler	երկրաբանական հետախուզումներ
jeopolitik	աշխարհաքաղաքականություն
jet	ռեակտիվ
jet uçağı	ռեակտիվ ինքնաթիռ
jinseng	ժենշեն
jüt	կորքոր (լորենազգիների ընտանիքին պատկանող բույս)

Kk

kaba yonca	առվույտ
kabak(ğı)	դդում
kabarma	մակընթացություն
kadastro	կադաստր
kahve	սուրճ
kahve ağacı	սրճենի
kahverengi toprak(ğı)	դարչնագույն հող
kaktüs	կակտուս
kamyon	բեռնատար մեքենա

Kanadalı	կանադացի
kanal	ջրանցք
kanguru	կենգուրու
kanyak(ğı)	կոնյակ
kanyakçılık(ğı)	կոնյակագործություն
kaplan	վագր
kar hattı	ձյան գիծ
kar	ձյուն
kar çığı	ձյունահյուս
kara iklimi	ցամաքային կլիմա
kara[1]	սև, սևագույն
kara[2]	ցամաք, մայրցամաք
karabuğday	հնդկացորեն
karaçam	խեժափիճի
karınca	մրջյուն
karpuz	ձմերուկ
kartal	արծիվ
karton	ստվարաթուղթ
kasaba	ավան, փոքրիկ քաղաք
kasırga	փոթորիկ, մրրիկ, պտտա-հողմ
kast	կաստա
katar yolları, տե՛ս kervan yolları	
kauçuk(ğu)	կաուչուկ
kavun ağaçları	պապայա
kavun	սեխ
kaya	ժայռ, քերծ, ապառաժ
kaya gibi	շատ պինդ
kayıntavuğu	մայրահավ
kaynak(ğı), hammade kaynağı	1) աղբյուր 2) աղբյուր, բազա հումքային բազա 3) *տեխ.* զոդում, եռակցում

kaz	սագ
keçi	այծ
keçicilik(ği)	այծաբուծություն
kedi	կատու
keklik(ği)	կաքավ
kenevir	կանեփ
kent ekonomisi	քաղաքային տնտեսություն
kent	քաղաք
kentleşme	ուրբանացում
kentsel nüfus	քաղաքային բնակչություն
kertenkele	մողես
kervan yolları	քարավանային ուղիներ
keten	վուշ
kına ağacı	հինա
Kıpti	ղպտի
kırağı	եղյամ
kıral, տե՛ս kral	
kırat	կարատ
kısa ömürlü	էֆեմեր (կարճակյաց)
kış	ձմեռ
kışnış	համեմ (գինձ)
kıta sahanlığı	շելֆ
kıyı	ափ, եզր
kıyı müdafaası(*կաամ savunması*)	առափնյա պաշտպանություն
kızılcık(ğı)	հոն
kilise	եկեղեցի
kilovat	կիլովատ
kira	1) վարձակալություն 2) վարձավճար
kiraz	կեռաս
kiraz ağacı	կեռասենի
kivi	կիվի
kobalt	կոբալտ

kobra	կոբրա
kok kömürü	կոքս
kolibri	կոլիբրի
kombayn	կոմբայն
kombina	կոմբինատ
konfederasyon	համադաշնություն
Kongre	կոնգրես
konsantre	խտանյութ
konserve	պահածո
konsolos	հյուպատոս
konsoloshane	հյուպատոսություն
konsolosluk(ğu), տե՛ս konsoloshane	
konzern	կոնցեռն
Koreli	կորեացի
koyun	ոչխար
köknar	եղևնի
kömür	ածուխ
köpek	շուն
köpekbalığı	շնաձուկ
köpekçilik(ği)	շնաբուծություն
köprü	կամուրջ
asma köprü	կախովի կամուրջ, շղթայա-կամուրջ
duba köprü	նավակամուրջ
taş köprü	քարե կամուրջ
köprücük(ğü)	1) կամրջակ 2) անրակ
körfez	ծովածոց
köstebek(ği)	խլուրդ
köy	գյուղ
kral	թագավոր
krallık(ğı)	թագավորություն
kristal(lı)	1) բյուրեղ 2) բյուրեղապակի

kriz	ճգնաժամ
kronoloji	ժամանակագրություն
kuğu	կարապ
kum çölü	ավազային անապատ
kum faresi	ավազամուկ
kum toprağı	ավազահող
kum	ավազ
kumul	դյուն (ավազաբլուր)
kunduracılık(ğı)	կոշկագործություն
kunduz	կուղբ
kurak iklim	չորային եղանակ
kurak(ğı)	1) երաշտ, չորայնություն 2) չոր, չորային, երաշտային
kuraklık(ğı)	երաշտ
Kuran	Ղուրան
kurşun	կապար
kurt[1](du), yeleli kurt	1) գայլ բորենի 2) գայլենի, գայլի մորթի
kurt[2](du)	որդ, ճիճու
ipek kurdu	շերամի որդ, շերամ
kuş, evcil kuş , yırtıcı kuşlar	թռչուն, ընտանի թռչուն, գիշատիչ թռչուններ,
kuş pazarı	թռչնաշուկա
kutup ayısı	բևեռային արջ
kutup kurdu	բևեռային գայլ
kutup pırıltısı	բևեռափայլ
kutup tilkisi	բևեռային աղվես
kutup(tpu)	բևեռ (տարբեր նշ.)
kutuplaşma	բևեռացում
kutupsal gece	բևեռային գիշեր
kutupsal gündüz	բևեռային ցերեկ
kutupsal yıldız	բևեռային աստղ

kutupsal	բևեռային
kuvars	որձաքար
kuymaktaşı(nı)	գաջ
kuyu	ջրհոր
kuzey	1) հյուսիս 2) հյուսիսային
küçük çiftlik	խուտոր (մեկուսի, առանձնացված կալվածք՝ հողամաս՝ տիրոջ տնտեսության և բնակության շինություններով (Ռուսաստանում)),ագարակ
küre	1) գունդ 2) երկրագունդ

Ll

lağım	1) ստորերկրյա փորված անցք, ստորգետնյա ջրափողրակ
lağım çukuru	կոյանոց, արտաքնոցի փոս 2) ական, ֆուգան (ականառումբ)
lahit(hdi)	քարադամբան, քարադագաղ
lama	ուղտայծ
lamba	լամպ
lastik(ği)	1) ռետին, ռեզին 2) ռետինե
lav	լավա, հրահեղուկ զանգված
leopar	հովազ, ինձ
Letonyalı	լատվիացի, Լատվիայի բնակիչ
levz	նշենի
leylak(ğı)	յասաման
leylek(ği)	արագիլ
Libyalı	լիբիացի, Լիբիայի բնակիչ

liken	1) քարաքոս 2) *բժշկ.* որքին, մրմնջուկ
limon	լիմոն
limon ağacı	լիմոնի ծառ
litmus	լակմուս
litmus kağıdı	լակմուսի թուղթ
Litvanyalı	լիտվացի, Լիտվայի բնակիչ
lokomotiv	ջերմաքարշ
lomboz	լուսանցույց
Lortlar Kamarası	Լորդերի պալատ
Lübnanlı	լիբանանցի, Լիբանանի բնակիչ
lületaşı	պեմզա, չեչաքար, սնկաքար, ծովափրփուր

Mm

maden	1) հանքաքար, հանքանյութ, հանք
maden yatağı	հանքավայր, հանքաշերտ
maden gübresi	հանքային պարարտանյութ 2) մետաղ 3) հանքարան, հանքահոր 4) մետաղե, մետաղյա
maden kömürü(nü)	քարածուխ
maden suyu	հանքային ջուր, հանքաջուր
mağara	քարանձավ, քարայր
mahalle	թաղամաս
mahkeme	դատարան
mal ekonomisi	ապրանքային տնտեսություն
maliyet	ինքնարժեք
mamut	մամոնտ
manda	գոմեշ

mandalina	մանդարին
mango	մանգո
meclis	մեջլիս
megapolis	մեգապոլիս
melez[1]	մուլատ, խառնածին
melez[2]	կվենի, խեժափիճի
memba	աղբյուր
memba suyu, kuvvet membası	աղբյուրի ջուր, էներգիայի աղբյուր
memeliler	կաթնասուններ
memleket	1) երկիր 2) հայրենի երկիր, հայրենիք, ծննդավայր
memur	ծառայող, պաշտոնյա
mercan	բուստ
mercimek(ği)	ոսպ
mersinbalığı(nı)	ատլանտյան թառափ
meşe	կաղնի
meşelik(ği)	կաղնու անտառ, կաղնուտ
meşguliyet	զբաղվածություն
meteorolog	օդերևութաբան
meteoroloji	օդերևութաբանություն
meteoroloji istasyonu	օդերևութաբանական կայան
meydan	հրապարակ
meyva	միրգ
mısır	1) եգիպտացորեն, սիմինդր 2) եգիպտացորենի, սիմինդրի
mısır koçanı	եգիպտացորենի կողր
mısır yağı	եգիպտացորենի ձեթ
Mısır	Եգիպտոս
Mısırlı	եգիպտացի, Եգիպտոսի բնակիչ
millet	1) ազգ, ազգություն 2) ժողո-

	վուրդ, մարդիկ
millet meclisi	ազգային ժողով
milli din	ազգային կրոն
milli ekonomi	ազգային տնտեսություն
milli konsolidasyon	ազգային համախմբում (կոնսոլիդացիա)
milli park ազգային	պարկ
milli zenginlik(ği)	ազգային հարստություն
milliyetçilik(ği)	ազգայնականություն
mineral	միներալ
Moğol	մոնղոլ
molla	մոլլա
moloz	խիճ, խճաքար, կոպիճ
monarşi, mutlak monarşi	միապետություն, բացարձակ միապետություն
mors	ծովացուլ
mozole	դամբարան
muşmula	զկեռ
muşmula ağacı	զկեռենի
muz	աղամաթուզ (*բանան*)
muz ağacı	աղամաթզենի
mülk, kiralık mülk	անշարժ գույք, հողատիրություն, վարձակալական գույք
mülkiyet, devlet mülkiyeti, özel mülkiyet	սեփականություն, պետական սեփականություն, մասնավոր սեփականություն
müze	թանգարան

Nn

nahiye	գավառակ, նախիե (վարչական միավոր Թուրքիայում)
namaz	նամազ (մուսուլմանների աղոթքը)
nane	անանուխ, դաղձ
nar	նուռ, նռնենի
narenciye	ցիտրուսներ
nehir ağı	գետային ցանց
nehir dönemesi	գետագալար
nehir havzası	գետի ավազան
nehir sistemi	գետային համակարգ
nehir(hri)	գետ
nehir gemiciliği	ա) գետային նավագնացություն բ) գետային տրանսպորտ
nehir gemisi	գետանավ
nesil(sli)	սերունդ
nışadır	անուշադր
nışadır ruhu	անուշադրի սպիրտ
nilüfer	նունուֆար, ջրաշուշան, հարսնամատ
nohut(du)	սիսեռ
Norveçli	նորվեգացի, Նորվեգիայի բնակիչ
Nuhun gemisi	Նոյյան տապան
nüfus kadrosu	բնակչության կազմ
nüfusun doğal artması	բնակչության բնական աճ
nüfusun orta yaşı	բնակչության միջին տարիք
nüfusun yeniden üretimi	բնակչության վերարտադրություն

Oo

okaliptüs	էվկալիպտ
okrug ,askeri okrug	օկրուգ, զինվորական օկրուգ
oniqs	օնիքս (եղնգաքար)
ordu	բանակ
ordu merkezi	բանակի շտաբ
ordugah	ճամբար, բանակատեղ
orman, balta görmedik orman	անտառ, կուսական անտառ
orman endüstrisi	անտառային արդյունաբերություն
orman kaynağı	անտառային ռեսուրս
orman ekonomisi	անտառային տնտեսություն
ormancılık(ğı)	անտառաբուծություն, անտառամշակում
ortaklık(ğı)	շրջակայք, մերձակայք
oruç	պաս, պահք
Osmanlı	1) օսմանցի, Օսմանյան կայսրության հպատակ 2) օսմանյան, օտտոմոնյան
ot	խոտ(*դալար*)
yabani otu	մոլախոտ
otel	հյուրանոց
otlak(ğı)	արոտավայր, արոտ
otlubağa	դոդոշ
otobüs	ավտոբուս
ozon	օզոն

Öö

ökse	տիպխ (Խեժի տեսակ է, որն առաջանում է ճագոմ բույսի պտղի վրա:)
ökseotu(nu)	ճագոմ
öküz	եզ, ցուլ
ölümlülük(ğü)	մահացություն
ömür(mrü)	կյանք(*կյանքի տևողություն*)
önder	առաջնորդ
ör	1) ցանկապատ 2) միջնորմ, վարագույր 3)*փիար.* խոչընդոտ, արգելք 4) հողապատնեշ, պատվար
ördek(ği)	բադ
öreke	ճախարակ, իլիկ
öreke taşı	խութ, ստորջրյա ժայռ
örs	զնդան, սալ
örümcek(ği)	սարդ
örümcek ağı	սարդոստայն
ötleğen	շիկահավ
Özbek	ուզբեկ
özel mülkiyet	մասնավոր սեփականություն
özelleştirme	սեփականաշնորհում
özerklik(ği), տե՛ս özyönetim	
özyönetim	ինքնավարություն

Pp

padişah	փադիշահ, սուլթան
palamut	կաղին, խոզակաղին
pamuk(ğu)	բամբակ
pamuk ağacı, pamuk fidanı	բամբակենի, բամբակաբույս
panayır	տոնավաճառ

pancar, şeker pancarı	ճակնդեղ, բազուկ, տակ շաքարի ճակնդեղ
panorama	համայնապատկեր
Panteon	պանթեոն
panter	հովազ
papağan	թութակ
papatya	երիցուկ
papaz	հոգևորական, քահանա
para, madeni para, ana para	փող, դրամ , մետաղադրամ, դրամագլուխ, կապիտալ
paraşüt	պարաշյուտ, անկարգել
park	1) զբոսայգի, պուրակ 2) ավտոհավաքակայան
parşömen	մագաղաթ
parşömen kağıdı	մագաղաթանման թուղթ, մագաղաթաթուղթ
patates	կարտոֆիլ
patlıcan	սմբուկ
patrik(ği)	պատրիարք
Dünya ermenileri baş patrikği	Ամենայն հայոց կաթողիկոս
Ermeni patrikği	հայոց պատրիարք
pay senedi	արժեթուղթ
peçe	փարանջա, քող (երեսի)
petrokimya	նավթաքիմիա
peyk, suni peyk	1) արբանյակ արհեստական արբանյակ 2) *քղք.* կախյալ, կախման մեջ գտնվող
peyk devlet	ուրիշ պետությունից կախյալ երկիր
peynir	պանիր
piton	անակոնդա

piyasa ,dış piyasa, dünya piyasası	1) շուկա, շուկայական գին, արտաքին շուկա, համաշխարհային շուկա
iç piyasa	ներքին շուկա 2) հրապարակ, զբոսավայր
plaj	լողափ
plantasyon	պլանտացիա
plantasyon ekonomisi	պլանտացիոն տնտեսություն
platform	պլատֆորմ
platin	պլատին, լուսնոսկի
politika	քաղաքականություն
Polonyalı	լեհ, Լեհաստանի բնակիչ
porselen	ճենապակի
portakal	նարինջ
portakal ağacı	նարնջի ծառ
Portekizli	պորտուգալացի, Պորտուգալիայի բնակիչ

Rr

radar	ռադար, ռադիոտեղորոշիչ
radasyon	ճառագայթում
radyo	ռադիո
rakım	բարձրությունը ծովի մակերևույթից
ramazan	ռամազան (Լուսնային օրացույցի իններորդ ամիսն է, որի ընթացքում մուսուլմանները ծոմ են պահում:)
rant	ռենտա
reform	ռեֆորմ
reyhan	ռեհան
robot	ռոբոտ

roket	հրթիռ
römorkör	քարշանավ, քարշակող նավ
Rum	1) հույն (Թուրքիայում և որևէ այլ մուսուլմանական երկրում ապրող) 2) բյուզանդացի
Rumen	ռումին, ռումինացի
Rus	ռուս
rüzgar ,muhalif rüzgar	քամի, հողմ, հանդիպակաց քամի

Ss

saat	ժամ
saat dilimi, yerel saat	ժամային գոտի, տեղական ժամանակ
sahip(bi)	սեփականատեր
sahra	անապատ, տափաստան
sakırga	տիզ
sakız kabağı	դդմիկ
sakız	ծամելու խեժ, ծամոն
sakız ağacı	պիստակենի
saksağan	կաչաղակ, անծեղ
sal	լաստ, լաստանավ
salamandra	սալամանդր
salatalık(ğı)	վարունգ
saldırı	ագրեսիա, հարձակում
sam yeli	սամում (տաք, չոր քամի արաբական աշխարհում)
sami dilleri	սեմաքամյան լեզվաընտանիք
samur, su samuru	1) ամույր 2) սամույրի մորթի, սամուրենի , ջրասամույր
sanat	1) արվեստ 2) արհեստ

sanayi bölgesi	արդյունաբերական շրջան
sanayi düğümü	արդյունաբերական հանգույց
sanayi işletmesi	արդյունաբերական ձեռնարկություն
sanayi kompleksi	արդյունաբերական համալիր
sanayi maddeleri	արդյունաբերական ապրանքներ
sanayi merkezi	արդյունաբերական կենտրոն
sanayi noktası	արդյունաբերական կետ
sancak(ğı)	1) դրոշակ, դրոշ 2) նավի աջ կողը 3) սանջակ (վարչական միավոր Թուրքիայում)
saniye	վայրկյան
saray	ապարանք, պալատ
Beyaz Saray	Սպիտակ տուն
sarımsak(ğı) u	խտոր
sarısabır	ալոե
sarkıt	շթաքար
sarnıç(cı)	1) ջրամբար 2) ցիստեռն
sarnıç gemisi	նավթատար նավ
sayfiye	ամառանոց, վիլլա
sayım ,nüfus sayımı	մարդահամար, բնակչության մարդահամար
Sayıştay	ֆինանսական բարձրագույն խորհուրդ (Թուրքիայում)
saz[1]	եղեգ
saz[2]	սազ (պղնձե լարերով արևելյան երաժշտական գործիք)
sebze	բանջարեղեն
sefer grubu	արշավախումբ
sekoya	սեքվոյա
sel	հեղեղ

Selçuki, Selçuklu	սելջուկներ
senato	սենատ
sendika	սինդիկատ
serap(bı)	միրաժ (օդատեսիլ)
serbest ekonomik bölge	ազատ տնտեսական գոտի
serçe	ճնճղուկ, ծիտ
sermaye	1) կապիտալ, դրամագլուխ
sermaye birikimi	կապիտալի կուտակում
sermaye yatırımları ,mali sermaye	կապիտալի ներդրում ֆինանսական կապիտալ 2) ունեցվածք, հարստություն 3) ինքնարժեք
servis	սպասարկում
servis alanı	սպասարկման ոլորտ
sezon	1) եղանակ (տարվա) 2) ժամանակ, ժամանակաշրջան
sıcak(ğı)	1) շոգ, տապ, տոթ, տաքություն, ջերմություն 2) տաք, ջերմ
sığırcık(ğı)	սարյակ
sığlık(ği)	ծանծաղուտ
sınır	սահման, սահմանագիծ
sınırdaş ülke	սահմանակից երկիր
sınırdaş	սահմանամերձ, սահմանակից
Sırp	սերբ
sırtlan	բորենի
sidre	լոտոս
siklon	ցիկլոն
silahlı kuvvetler	զինված ուժեր
sinagog	սինագոգ
sincap(bı)	սկյուռ
sinek(ği)	ճանճ
sinema	կինոթատրոն

sintetik teli	սինթեթիկ մանրաթել (քիմիական մանրաթել)
sintine	նավամբար
siroko	սիրոկկո (քամու տեսակ Հյուսիսային Աֆրիկայում)
sis	մեգ, մշուշ, մառախուղ, մշուշաքող
sivrisinek(ği)	մոծակ
siyasi harita	քաղաքական քարտեզ
soda	1) սոդա 2) գազով ջուր
soğan. taze soğan	1) սոխ 2) կոճղեզ (բույսերի) կանաչ սոխ
soğuk(ğu)	1) ցուրտ 2) սառը, պաղ
solucan	որդ, ճիճու
sonda	զոնդ
sondaj kuyusu	հորատանցք
sonsuz kar	հավերժական ձյուն
soy metal	ազնիվ մետաղ
soy	տոհմ, ազգուտակ, նախնիներ
soya	սոյա
söğüt(dü) ,saklım söğüt	ուռի, ուռենի, լացող ուռենի
sönmüş yanardağ	հանգած հրաբուխ
spor	սպորտ
stadyum	ստադիոն
statü	ստատուս
su bölümü	ջրբաժան
su elektrik santrali	ջրաէլեկտրակայան
su(yu)	ջուր
su dengesi	ջրային հաշվեկշիռ
su kaynakları	ջրային ռեսուրսներ
su ekonomisi	ջրային տնտեսություն
su ulaşımı	ջրային տրանսպորտ

su bitkileri	ջրային բույսեր
su hayvanları	ջրային կենդանիներ
suaygırı	գետաձի
suküre	ջրոլորտ
sulama	ոռոգում
suya kavuşturma	ջրարբիացում
suyosunu	ջրիմուռ
sügertaşı	չեչաքար (պեմզա)
sülün	փասիան
sümbül	հակինթ
sünni	սուննի
sünnilik(ği)	սուննիզմ
sürgün	1) ծիլ, ընձյուղ 2) աքսորված 3) աքսոր
sürgünlük(ği)	աքսոր, տարագրություն
süt	կաթ

Şş

şah	1) շահ, միապետ 2) *շախմ.* արքա
şahin	բազե
şahtur	լաստ, լաստանավ
şalgam, tarla şalgamı	շաղգամ գոնգեղ
şamama	շամամ (անուշահոտ փոքր սեխ)
şampanya	շամպայն
şansölye	կանցլեր
şarampol	ճամփեզրի ջրատար առու
şarap(bı)	գինի
şarapçılık(ğı)	գինեգործություն
şehir	քաղաք
şehircilik(ği)	քաղաքաշինություն

şeker	շաքար
şeker sanayii	շաքարի արդյունաբերություն
şeker pancarı	շաքարի ճակնդեղ
şelale	ջրվեժ
şempanze	շիմպանզե
şeriat	շարիաթ
şiddetli ekonomi	ինտենսիվ տնտեսություն
şii	շիա
şiilik(ği)	շիիզմ
şilep(bi)	բեռնանավ, ապրանքատար նավ
şirket ,anonim şirket ,hava yolu şirketi ,sigorta şirketi	ընկերություն, կազմակերպություն, ֆիրմա, բաժնետիրական ընկերություն ավիաընկերություն ապահովագրական ընկերություն
şist	թերթաքար

Tt

tabii bölge	բնական զոնա
tabii çevre	բնական միջավայր
tabii kauçuk	բնական կաուչուկ
tabii kompleks	բնական համալիր
tahıl	հացամթերք
takımada	արշիպելագ, կղզիախումբ
takımyıldız	համաստեղություն
tam rutubet	բացարձակ խոնավություն
tamamen yaş, տե՛ս tam rutubet	
tank(kı)	տանկ
tanker	հեղուկանավ, նավթատար նավ

tanrı devleti	աստվածապետություն
tarafsız bölge	չեզոք գոտի
tarafsızlık(ğı)	չեզոքություն
tarımsal ilişkiler	ագրարային հարաբերություններ
tarımsal politika	ագրարային քաղաքականություն
tarikat	աղանդ, ուխտ, միաբանություն (դերվիշների)
tarikatçılık(ğı)	աղանդավորություն
tarla	դաշտ
tarla tarımı	դաշտավարություն
taş tuzu(nu)	քարաղ
taş	քար
taşıl	քարացածություն, քարացած մնացորդներ
taşküre	քարոլորտ
taşlı çöl(*taş çölü*)	քարային անապատ
taşma	հորդացում
taşyuvarı(nı), տե՛ u taşküre	
tatlı göl	քաղցրահամ լիճ
tatlı patates	բատատ (քաղցր կարտոֆիլ)
tatlı sular	քաղցրահամ ջուր
tayfun	թայֆուն
tazyik(ği), hava tazyiği	ճնշում (տարբեր նշ.) մթնոլորտային ճնշում
tebeşir	կավիճ
tebeşir devri	կավճային դարաշրջան
tekel ,devlet tekeli ,dış ticaret tekeli	1) մենաշնորհ 2) մենաշնորհային 3) մենաշնորհատիրական պետական մենաշնորհ արտաքին առևտրի

	մենաշնորհ
tekke	1) թեքքե (դերվիշների մենաստան) 2) անգործ մարդկանց ժամադրավայր կամ պատսպարան
teknik(ği)	տեխնիկա
teknoloji	տեխնոլոգիա
teleferik(ği)	ճոպանուղի
telefon	հեռախոս
telek bulutu	փետրավոր ամպ
teleskop	աստղադիտակ
televizyon ,kablolu televizyon	1) հեռուստացույց 2) հեռուստատեսություն կաբելային հեռուստատեսություն
tepe	1) գագաթ, կտուր 2) բլուր, թումբ
tereyağı	կարագ
termik dengesi	ջերմային հաշվեկշիռ
terminal(li)	տերմինալ
termitler	տերմիտ
terör	ահաբեկչություն
tezgah sanayii	հաստոցաշինություն
tezgah	հաստոց
Tibet sığırı	յակ (եղնուղտ)
ticaret dengesi	առևտրական հաշվեկշիռ
ticaret filosu	առևտրական նավատորմ
ticaret	առևտուր
ticari mübadeleler	ապրանքափոխանակություն
tilki	աղվես
tipi	բուք
titan	տիտան

tohum	1) սերմ, հատիկ 2) *կենսբ.* թորմ
tonaj	տոննաժ
tondura, տե՛ u tundura	
topluluk(ğu)	ընկերություն, կազմակերպություն, միություն, համայնք, խումբ, խմբակ
toplumsal düzen	հասարակարգ
topografya	տեղագրություն (տոպոգրաֆիա)
toprak fonu	հողային ֆոնդ
toprak kadastrosu	հողային կադաստր
toprak suyu	գրունտային ջուր (գետնաջուր)
toprak tabakası	հողաշերտ
toprakaltı kanalları	քյահրեզ (ստորգետնյա ջրանցք)
toz fırtınası	փոշեմրրիկ
toz	փոշի
traktör	տրակտոր
tramvay	տրամվայ
transformatör	տրանսֆորմատոր
transit yolu	տարանցիկ ճանապարհ
trikotaj	տրիկոտաժ
tröst	տրեստ
tsunami	ցունամի
tuğla	1) աղյուս
tuğla harman	աղյուսի գործարան կամ արհեստանոց 2) աղյուսաշեն
tundura	տունդրա
turist	զբոսաշրջիկ
turizm	զբոսաշրջություն
turna	կռունկ

turna kataları	կռունկների երամ
turnabalığı(nı)	գայլաձուկ
turp(pu)	բողկ, ամսաբողկ
turunç(cu)	թուրինջ
tuz	աղ
tuzlak(ğı)	աղուտ
tüf	տուֆ
tünel	թունել
tütün	ծխախոտաբույս
tüy otu	փետրախոտ

Uu

uçak(ğı)	ինքնաթիռ
uçak yapımı	ինքնաթիռաշինություն
uçakçı	օդաչու
uçuş	1) թռիչք 2) չու
ufki	հորիզոնական
ufki hat(կամ çizgi)	հորիզոնական գիծ
ufuk tarafları	հորիզոնի կողմեր
ufuk(fku)	հորիզոն, երկնակամար
Ukraynalı	ուկրաինացի
ulaşım	տրանսպորտ
ulaştırma	տրանսպորտ
Ulaştırma Bakanlığı	տրանսպորտի նախարարություն
ulus	ազգ
ulusal azınlık(ğı)	ազգային փոքրամասնություն
ulusal din	ազգային կրոն
ulusal kazanç(cı)	ազգային եկամուտ
ulusallaştırma	ազգայնացում
ulusararası boğazlar	միջազգային նեղուցներ
uluslararası ekonomik ilişkiler	միջազգային տնտեսական

	հարաբերություններ
uluslararası ilişkiler	միջազգային հարաբերություններ
uluslararası kanallar	միջազգային ջրանցքներ
uluslararası sözleşme	միջազգային պայմանագիր
uluslararası ticaret	միջազգային առևտուր
un ,buğday unu	ալյուր , ցորենի ալյուր
unutmabeni	անմոռուկ
uranyum	ուրան
uyaz	տիեզերք
uydu, Ay Yerkürenin uydusudur	արբանյակ (տարբեր նշ.) Լուսինը Երկրի արբանյակն է:
uygarlık(ğı)	քաղաքակրթություն

Üü

üçgül	երեքնուկ (մարգագետնային)
ülke	1) երկիր 2) տերություն, պետություն
ülke çekirdeği	երկրի միջուկ
ülke dışına sığınma	էմիգրացիա
ültimatom	վերջնագիր, ուլտիմատում
ümmet, Muhammet ümmeti	համայնք (կրոնական), միահավատներ, մուսուլմաններ
üniversite	համալսարան
üretim araçları	արտադրության միջոցներ
üretim birleştirmesi	արտադրական միավորում
üretim güçleri	արտադրողական ուժեր
üretim maliyeti	արտադրանքի ինքնարժեք
üretim yöntemi	արտադրության եղանակ
üretim	արտադրություն
ürün, tarım ürünü	1) արդյունք, 2) բերք 3) գործ,

	արտադրանք, աշխատանք (գրական և այլն), գյուղատնտեսական արտադրանք
üzüm	խաղող
üzüm çabuğu	որթատունկ
üzümcülük(ğü)	խաղողագործություն

Vv

vadi	հովիտ, լեռնագոգ, վադի
vaftiz	մկրտություն
vagon	վագոն
vagon yapımı	վագոնաշինություն
vaha	օազիս
vanilya	վանիլ
vapur	շոգենավ
vatan bilimi	հայրենագիտություն
vergi ,devlet vergisi, gelir vergisi ,gömrük vergisi	1) հարկ 2) ձիրք (բնածին), կարողություն, պետական հարկ, եկամտահարկ, մաքս, տուրք
vesayet	խնամակալություն
veto	վետո, արգելք, մերժում
vilayet	1) վիլայեթ, իլ, քաղաք 2) կուսակալություն
vişne	բալ
vişne ağacı	բալենի
Viyetnamlı	վիետնամցի, Վիետնամի բնակիչ
vizon	ջրաքիս
volfram	վոլֆրամ

Yy

yaban domuzu	վարազ
yabani eşek(ği)	վայրի էշ
yağmur	անձրև
yağmur suyu	անձրևաջուր
Yahudi	հրեա
yakıt sanayii	վառելիքային արդյունաբերություն,
yakıt, akar yakıt	վառելանյութ, վառելիք, հեղուկ վառելանյութ
yamaç(cı)	լանջ, կող (լեռան), թեքություն
yanardağ madesi	հրաբխային ապար
yanardağ	հրաբուխ
yanardağ adası	հրաբխային կղզի
yanardağ patlaması	հրաբխային ժայթքում
yarasa	չղջիկ
yargıç(cı)	դատավոր
yarı çöl	կիսաանապատ
yasama gücü	օրենսդրական իշխանություն
yatay	հորիզոնական
yatırım	ներդրում
yayınbalığı(nı)	լոքո
yayış	մթնոլորտային տեղումներ
yayla	սարահարթ
yaylalık(ğı)	բարձրավանդակ
yaz	ամառ
yem	ֆուրաժ
yengeç(ci)	խեցգետին
yengeç dönencesi	Խեցգետնի արևադարձ
yeniden üretim	վերարտադրություն
yeraltı kanalları	քյահրեզ (ստորգետնյա ջրանցք)

yerel saat	տեղական ժամանակ
yerkabuğu	երկրակեղև
yerküre	երկրագունդ
yerleşim bölgesi	անկլավ
yerleşim	բնակեցում, բնակեցնելը, բնակեցվելը, բնակություն հաստատելը
yerleşim merkezi	բնակավայր, մարդաբնակ վայր
yerli	1) տեղական, տեղային, տեղացի, բնիկ 2) հիմնական բնակիչ, բնիկ, անդրեաձին
yılan	1) օձ 2) օձի, օձային
yılan derisi	օձի կաշի
yılan yavrusu	օձի ձագ
yıldırım	կայծակ, շանթ
yıldız	աստղ
yıpranma, doğal yıpranma	1) մաշված, մաշվածություն 2) էրոզիա, ողողամաշում, բնական մաշվածություն
yol	ճանապարհ
yolculuk(ğu)	ճանապարհորդություն
yonca	երեքնուկ
yük (eşya) taşıma hacmi	բեռնաշրջանառություն
yukarıya tırmanan kuşaklık(ğı)	վերընթաց գոտիականություն
yüksek dağlı	ալպյան
yüksek yayla	սարավանդ
yulaf	վարսակ
yün	բուրդ
Yunan	հույն
Yunanlı	Հունաստանի բնակիչ, հույն
yunusbalığı(nı)	դելֆին

yurt dışı	արտասահման
yurt(du)	1) երկիր, վայր 2) հայրենիք, տուն, բնակարան, կացարան, հանրակացարան
yurt içi uçak hatları	ներքին ավիագծեր (օդային հաղորդակցության ուղիներ)
yurttaşlık(ğı)	քաղաքացիություն
yüzey	մակերևույթ
yüzey suları	մակերևութային ջրեր
yüzyıl	դար

Zz

zanaat teli	արհեստական մանրաթել
zanaatçı	արհեստավոր
zebra	զեբր
zehirli	թունավոր
zerdüşt	զրադաշտական
zeytin	ձիթապտուղ
zeytin ağacı	ձիթենի
zift	խեժ
zirve	գագաթ, կատար
zümrüt(dü)	զմրուխտ
zürafa	ընձուղտ

Միջազգային նշանավոր կազմակերպություններ, որոնց անդամակցում են թյուրքալեզու երկրները

İslam Konferansı Örgütü

İslam Konferansı Örgütü 1969 yılında kuruldu. İKÖ ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi alanlarda islami dayanışmayı güçlendirmeyi hedeflemektedir. İKÖ 56 ülkeden ibaret. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Türkiye ve Özbekistan da İKÖ'nün üyeleri.

Իսլամական վեհաժողով կազմակերպություն

Կազմավորվել է 1969 թ.: Կազմակերպության նպատակն է ամրապնդել իսլամական համերաշխությունը տնտեսական, սոցիալական, մշակութային և քաղաքական ոլորտներում: Կազմակերպությանը անդամակցում է 56 երկիր: Կազմակերպության անդամներ են նաև Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենիան, Թուրքիան, Ուզբեկստանը:

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü1992 yılında kuruldu. Bu örgütün amacı ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi yoluyla bölgesel istikrarı arttırmaktır. Bu örgüt'te 12 ülke var. Azerbaycan, Türkiye ve Ermenistan o ülkelerindendirler.

Սև ծովյան տնտեսական համագործակցություն

Կազմավորվել է 1992 թ.: Այս կազմակերպության նպատակը տնտեսական համագործակցության զարգացման միջոցով տարածաշրջանի կայունության բարձրացումն է: Կազմակերպությանն անդամակցում է 12 երկիր, այդթ վում՝ Ադրբեջանը, Թուրքիան, ինչպես նաև Հայաստանը:

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi 1949 yılında kuruldu. AK'nın amacı Avrupa birliğinin elde etmesini teşvik etmek ve orada yaşam kalitesini iyileştirmektir. Avrupa Konseyi'nde 46 ülke var. Azerbaycan, Türkiye, Rusya ve Ermenistan o ülkelerindendirler.

Եվրոխորհուրդ

Կազմավորվել է 1949 թ.: Նպատակն է նպաստել հասնելու Եվրոպայի միասնությանը և դրանում կյանքի որակի բարելավմանը: Եվրոխորհրդին անդամակցում է 46 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Թուրքիան, Ռուսաստանը, ինչպես նաև Հայաստանը:

AvrupaGüvenlikve İşbirliğiTeşkilatı
AGİT 1995 yılındakuruldu. Bu örgüthukukun üstünlüğünü sağlamak, insanhaklarına, temel özgürlükleredemokrasiyeişbirliğiyapmayı amaçlamaktadır. AGİT çatışmaları önler, krizleriveadisilahları kontroleder, güvenigüçlendirir. AGİT 55 ülkedenibaret. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Türkiye, Özbekistan, RusyaveErmenistano ülkelerindendirler.

Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության կազմակերպություն
Կազմավորվել է 1995 թ.: Նպատակն է համագործակցել մարդու իրավունքների, հիմնական ազատությունների, ժողովրդավարության, օրենքի իշխանության ապահովման գործում: Այն գործում է որպես միջոց կոնֆլիկտները կանխարգելելու և ճգնաժամերը վերահսկելու համար, հանդես է գալիս որպես կառույց՝ սովորական զինատեսակների վերահսկման և վստահության ամրապնդման համար: Անդամակցում է 55 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենստանը, Թուրքիան, Ուզբեկստանը, Ռուսաստանը, ինչպես նաև Հայաստանը:

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
NATO 1949 yılında kuruldu. Bu askeri ve siyasi bir ittifaktır. NATO'nun amacı üye üykeler arasında karşılıklı koruma ve işbirliğini savunmaktır. NATO'da 29 ülke var. Şu ülkelerden biri de Türkiye.

Հյուսիսատլանտյան դաշինքի կազմակերպություն (ՆԱՏՕ)
Կազմավորվել է 1949 թ.: Ռազմաքաղաքական դաշինք է: Նպատակն է ապահովել անդամ երկրների փոխադարձ պաշտպանությունը և համագործակցությունը: Անդամակցում է 29 երկիր, այդ թվում՝ Թուրքիան:

Şanghay İşbirliği Örgütü
Şanghay İşbirliği Örgütü 2001 yılındakuruldu. Bu uluslararası bölgesel işbirlik bir örgüttür. Şanghay İşbirliği örgütün amacı terörizm, aşırılık ve ayrılıkçılığa mücadele

Շանհայյան համագործակցության կազմակերպություն
Կազմավորվել է 2001 թ.: Միջազգային տարածաշրջանային համագործակցության կազմակերպություն է, որի նպատակն է պայքարել ահաբեկչության, էքստրեմիզմի, անջա-

etmektedir. Şanghay İşbirliği Örgütü güvenlik, siyasi, ekonomik, bilimsel, eğitimsel ve kültürel alanlarda işbirliği yapar. Örgütte 6 ülke var (Kazakistan, Kırgızistan, Çin, Rusya, Tacikistan, Özbekistan).

տողականության դեմ, փոխադարձ վստահության բարձրացման միջոցով աջակցել տարածաշրջանային անվտանգությանը, զինաթափման և համագործակցության անվտանգության հարցերում, համագործակցել քաղաքական աճի, տնտեսական, գիտատեխնիկական, կրթական և մշակութային ոլորտներում: Անդամակցում է 6 երկիր՝ ***Ղազախստանը, Ղրղզստանը,*** Չինաստանը, Ռուսաստանը, Տաջիկստանը, ***Ուզբեկստանը***:

BağımsızDevletlerTopluluğu(BDT)

BDT 1991 yılındakuruldu. O devletler arası bir birliktir. BDT'nın amacı eski SSCB ülkelerinin hak ve özgürlüklerini sağlamaktır. Ortak ekonomik alanın , nüfus sağlığının ve çevre korumasının oluşturulmasında, sosyal ve göçmenlik sorunlarında işbirliği yapar. Örgütlü suça mücadele eder, savunma politikası ve devlet sınır koruması alanlarında işbirliği yapar. BDT'da 12 ülke var. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Rusya ve Ermenistan da BDT'nın üyeleri.

Անկախ պետությունների համագործակցություն (ԱՊՀ)

Միջպետական միավորում է, կազմավորվել է 1991 թ.: Նպատակն է՝ ապահովել անդամ երկրների (նախկին ԽՍՀՄ) մարդկանց իրավունքներն ու ազատությունները: Համագործակցության մեջ է մտնում տնտեսական ընդհանուր տարածքի ձևավորման, բնակչության առողջության և շրջակա միջավայրի պահպանության գործում, սոցիալական և իմիգրացիոն հարցերում: Պայքարում է կազմակերպված հանցավորության դեմ, համագործակցում պաշտպանական քաղաքականության և պետական սահմանների պաշտպանության ոլորտում: Անդամակցում է 12 երկիր, այդ թվում՝ Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենստանը, Ուզբեկստանը, Ռուսաստանը, ինչպես նաև Հայաստանը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. **Աբիկեան Մ.,** Գործնական բառարան՝ տաճկերէն հայերէն, Կ. Պոլիս, 1893
2. **Ավագյան Ա. Ռ.,** Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն, մաս 2-րդ, Ասիա, Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն, 2009
3. **Գասպարյան Ս.,Կիրակոսյան Մ.,** Հայերեն - ռուսերեն / ռուսերեն - հայերեն բառարան, Երևան, 2011
4. **Գրգեարյան Հ.Ղ., Հարությունյան Ն.Մ.,** Տնտեսական աշ-խարհագրության տեղեկատու բառարան, Երևան, «Լույս», 1982
5. **Գրիգորյան Ա., Մկրտչյան Ռ. և ուրիշ.,** Ագրոօդերևութաբա-նական տերմինների ռուս-հայերեն-անգլերեն բառարան, Երևան, «Զանգակ» հրատ., 2014
6. **Դերմենջյան Մ. Փ.,** Հայերեն-թուրքերեն բառարան, Երևան, 2013
7. Ժամանակակից հայոց լեզվի բացատրական բառարան, հ. 4, Երևան, 1980
8. Հայ - ռուսերեն բառարան, Երևան, 1989
9. **Ղազարյան Ռ. Ս.,** Թուրքերեն - հայերեն բառարան, Երևան, 2003
10. **Ղարիբյան Ա.Ս.,** Ռուս - հայերեն բառարան, Երևան, 1968
11. **Մալխասեանց Ստ.,** Հայերէն բացատրական բառարան, հ. 1-4, Երևան, 1944-1945
12. **Մուրադյան Յու.,** Մուրադյան Յու., Տարածաշրջանների և պետությունների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն, գիրք երկրորդ. Ասիա, Երևան, «Տիգրան Մեծ» հրատ., 2010

13. **Սարգսյան Հ., Սարգսյան Ռ.,** Երկրաբանական տերմինների եռալեզու հանրագիտական բառարան, Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն, 2007
14. **Սուքիասյան Ա. Մ.,** Հայոց լեզվի հոմանիշների բացատրական բառարան, Երևան, 2009
15. **Քերովբեան Գ.** (Իշքոլ), Հայերէն բառագիրք աշխարհաբար լեզուի, Ստանպուլ, հոկտեմբեր 2002
16. **Богочанская Н. Н.,Торгашова А. С.,** Большой русско - турецкий словарь, Москва, 2009
17. **Гилейчик Д. А.,** Русско-турецкий словарь, Москва, 1941
18. **Магазаник Д. А.,** Турецко-русский словарь, Москва, 1945
19. **Максаковский В.П.** Географическая картина мира. Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, Москва, 2004
20. Страны и народы. Зарубежная Азия. Общий обзор. Юго-Западная Азия. Москва, «Мысль», 1982
21. Турецко-русский словарь, Москва, 1977
22. Четырехъязычный энциклопедический словарь терминов по физической географии, сост. И. С. Щукин, Москва, «Советская энциклопедия», 1980
23. **Щека Ю. В.,** Турецко-русский и русско-турецкий словарь для всех, Москва, 2006
24. Türkçe sözlük, 1955
25. Türkçe sözlük, TDK (Haz. M. A. Ayakay), Ankara, 1973

Բովանդակություն

Առաջաբան 3

Աշխարհագրական-երկրագրական եզրույթների և հասկացությունների հայերեն-թուրքերեն բառարան 5
Աա 7
Բբ 16
Գգ 20
Դդ 22
Եե 24
Զզ 26
Էէ 26
Ըը 27
Թթ 28
Ժժ 29
Իի 29
Լլ 30
Խխ 31
Ծծ 32
Կկ 33
Հհ 37
Ձձ 41
Ղղ 42
Ճճ 42
Մմ 42
Յյ 46
Նն 47
Շշ 48
Ոո 49
Չչ 50
Պպ 50
Ջջ 53
Ռռ 54

Սս 55
Վվ 57
Տտ 59
Ր 61
Ցց 61
Ուու 62
Փփ 62
Քք 63
Օօ 65
Ֆֆ 66
Միջազգային նշանավոր կազմակերպություններ, որոնց անդամակցում են թյուրքալեզու երկրները 67

Աշխարհագրական-երկրագրական եզրույթների և հասկացությունների թուրքերեն-հայերեն բառարան 71
Aa 73
Bb 76
Cc 81
Çç 82
Dd 85
Ee 89
Ff 91
Gg 92
Hh 95
Iı 97
İi 98
Jj 100
Kk 100
Ll 105
Mm 106
Nn 109
Oo 110
Öö 111
Pp 111

Rr 113
Ss 114
Şş 118
Tt 119
Uu 123
Üü 124
Vv 125
Yy 125
Zz 128
Միջազգային նշանավոր կազմակերպություններ, որոնց անդամակցում են թյուրքալեզու երկրները 129
Օգտագործված գրականության ցանկ 132

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԳՈՒՐԳԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԱՆՈՍՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԿՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵԶՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ *ՀԱՅԵՐԵՆ-ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ-ՀԱՅԵՐԵՆ*

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

Համակարգչային ձևավորումը՝ Կ. Չալաբյանի
Կազմի ձևավորումը՝ Ա. Պատվականյանի
Հրատ. խմբագրումը՝ Լ. Հովհաննիսյանի

Տպագրված է «ՎԱՌՄ» ՍՊԸ-ում:
Ք. Երևան, Տիգրան Մեծի 48, բն. 43

Ստորագրված է տպագրության՝ 18.03.2021:
Չափսը՝ 60x84 1/16: Տպ. մամուլը՝ 8.625:
Տպաքանակը՝ 100:

ԵՊՀ հրատարակչություն
ք. Երևան, 0025, Ալեք Մանուկյան 1
www.publishing.am

ԳՈՒՐԳԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
աշխարհագրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ԵՊՀ բակալավրիատի բաժնի վարիչ, սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության ամբիոնի դոցենտ, ԵՊՀ ԻՄ տուրիզմի կառավարման և մշակութաբանության ամբիոնի պրոֆեսոր Հեղինակ է դպրոցական 6 դասագրքի, բուհական 2 ձեռնարկի, 10 մեթոդական ձեռնարկի և ավելի քան 50 հոդվածի:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԱՆՈՍՅԱՆ
2000 թ. ընդունվել է ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետ և բարձր առաջադիմությամբ 2004 թ. ավարտել «Թյուրքագիտություն» մասնագիտությամբ՝ ստանալով բակալավրի աստիճան: 2006 թ. նույն ֆակուլտետում պաշտպանել է մագիստրական թեզ՝ «Պարսից նոր բանաստեղծությունը և երկլեզու բանաստեղծ Շահրիյարի՝ թուրքերեն լեզվով գրած բանաստեղծությունների դիվանը» թեմայով՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան: Զբաղվել է Հակոբ Դիլաչարի լեզվաբանական աշխատությունների ուսումնասիրությամբ: 2007 թ. մինչև 2018 թ. աշխատել է ԵՊՀ ուսումնամեթոդական վարչությունում:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ 2021
publishing.ysu.am